

«¼w{nkõehEið y»kkZ MmE Aeu{kiklke f¼{ktykÛPk yLku[Pk MmE ikhMMLke {æp hkr°kyusLBpk. «¼w{nkõeh ¼okõLku f¼» ;kkLk Åkk{eLku°kelMk ð»koMmE ¼khiEËp{kMkðo÷kafkukuÄ{kkkuWÄEËp EeÄku þj- [zk÷ òrîLkuÅký íPkok ÈpLkkuyrÄfh sykõelkuíPkoke çkLkÛPk. ¼khiEËp{kíEËk, MíP, yMíP, çkñ [Pq yaPki{;kkLk, Pkøk;kkLk «okx fPÞyLku ¼khiLk ÷kafkuk ÒEËkukuÈPkúke ¼he EeÄkt íPkoke {nki{kkykukuçkLkõe rnLEMíkkLúke çkLkLk Èpkuf kt sLkÄ{kkku«[kh fPko

¼okõLkLk rp»PkyuÈp ÅkPòkLke h[Lkk fhe, okýÄhkoyár»xõkELe h[Lkk fhe.

Åkùkík Múkrõh yk[kPkyuWÄkkòkkuðokhúke h[Lkk fhe. [knhpe yok{k ikúkk rÄMíkk÷emk yok{kku ikúkk yLP Múkrõh yk[kPkoðokhufjik supk tkuAuíkuMðõ{k¼w{nkõehEiðLk;kkLk ¼PÞAu nk÷ rÄMíkk÷emk yok{k rðã{kLk Au ikúkk nõhkuÄ{okúkk þk tkurðã{kLk Au «¼w{nkõehEiðMíP ©w;kkLkLkku«fkp fhe [ikõÄ MmYÄk íkeúkk MúkkÄLk fhe. íku yuAðxLkúkkzwykþw çkkfe òyelkuAðxuçkurEðMk MmE (ÅkkòkÅkne{ktyZkh ÈpLk hkòyúkkku oký {òPkuníkuíkuLke yokk) y¼z «ðknuWÄEËp EeÄku íkuLkLk Lkð hkò ÷Aðe òrîLk níkk LkuLkð {÷fe òrîLk úkr°k hkò níkk. AðxLke M¼k{k÷k¼ku {Lkþku ¼okõLkLk þehLke yLíkkðMúkk òyelku ¼okk ÚPk níkk. ¼okõLkLkLk yLkuÄkÞLkMðYÄk sykõPwyLkyí{kLke {ñóíLk WÄkkPkusykÛPk. ykMkuðrE y{kðMÞLke yf «nh hkr°k yðþak hne íPkhu«¼wyp þehLkku íPkok fPko yLku íkurMØ MúkkLk{k rMØ-çkð Åkh{kí{k íkhefu MkrE yLkLík{k¼køurçkhs{kLk ÚPk.

i úkkçkh fkuLke yLkurEokçkh fkuLk ðokhúke ðMkrík íkuMk{PuMðo{æLkuçkhh ÷k¼ Åktr°Mk nõhLke ykþhu níke. ©e {nkõehEið yLkyþkf, ¼khðe, Mkrík hkòLk M{kP{k sLkLk MíP ðep fhkz ÷ok¼okLke níke. rnLEMíkkLk ikúkk yV½rLkMíkkLk, yhçkMúkkLk, ykMk{k ðokhuyLP Èpkuf kt Åký sLkÄ{oV÷kðúke sLkLk MíP ðÄe níke. yþkf Åknu÷kt çkð níkkuÅký ÅkA÷úke íkusLk ÚPkuníku [jokð hkò sLk níku þfhk[kþke Åkðoçkñý, úkr°k, ði-P yLkuþj yu [kh ðýkuf kt sLkÄ{o«ðíkòkuníku íkúke rðç{k Mðrík Åkt[{k, AeK, Mkrík{k Mífk MmE Èp fhkz ÷ok¼ok sLkLk MíP níke. okshkíLke okkEe MúkkÄLkLk ðLkhs [kðzku©e þe÷oknyMqhlkkuþ»P níku íkusLkÄ{o{kLkíkuníku yLkuþðÄ{kk ykÁíkuníku íkuð¼ík{k÷ðkr÷þ íkhVLk Èp{ktyk{hkò sLkÄ{eo níku íkLk ð¼ík{k sLkLk MíP Åkt[-Mkrík fhkz MmELe níke, fwhÄkk÷ hkò sLkÄ{eohkò ÚPk y íkLk okh÷©e nu [jy[kþoníkk. íkuLk ð¼ík{k sLkLk MíP Åkt[fhkz ykþhuníke. íkuð¼íkuÅký Úkz ½ýk «{ký{k [khu ðýkusLkÄ{oÅk÷ikk níkk. fwhÄkk÷ hkòyusLk çkñýkuku¼kþ íkhefuððMúkkrÁkík fPko fwhÄkk÷ ÅkAe ðMíkk÷ yLku íkusÅk÷ okshkíLk «ÅLkkuÚPk. íkuLk ð¼ík{k sLkLk MíP [kh fhkzLke níke íkuð¼íkuÅký i úkkçkh yLkurEokçkh sLkLkLk ðh Åkfw níku sLkkuúkr°k Ä{o«{kýPðkrE{ ðjfk fhík. ðMíkk÷ yLku íkusÅk÷ ÅkAeLk fku{k ikúkk hk{kLk [kþo ikúkk ðð÷¼k [kþoÅkAe íkykLk WÄEËúke yLkuðýð hkòyúkk ðhúke sLkLk MíP ½xð ÷køke, yLkusLk ðýfkuLk h{kLk sLkku íkúkk ðð÷¼k [kþoðýð çkLkðð {kzák. ©e nehrðsPmkeLk ð¼ík{k ©e yfçkh çkÈpkLk M{kP{k sLkLk MíP çku fhkzLke ykþhuníke. ÅkùkíkT°kýMku ð»kuf kt ½xíkk ½xíkk rð.Mk 190Åk ÷ok¼ok{k sLkLk MíP ðep ÷k¼ okýðk ÷køke. Åkùkík ÅkEh ÷k¼, Åkùkík íkñ ÷k¼ yLkurð.Mk 1980 MmE{k sLkLk MíP çkhh ÷k¼ Åktr°kelMk nõh okýkþ Au sLkLk MíP ½xðLk yLkf fkhýkuAu «Úk{ íku íkykyuMðÄ{q kt ½ýk ¼hk ðrE{ Åkñkrýf rnLEMíkkLk rhðks Èk¼÷ fPko ikúkk MkrÁkku MíP ½xð ÷køke níke. íku s rnLEMíkkLk yku Ä{kq[kþk ÅkxusLk MkrÁkkuÄ{o«[khuVhðLke Mkrðz çkÄ ÚE.

sLkLk MíP ðÄðLkLk fkhýkuku WÄkPkòk ÚkíkkuçkÄ ÚPkku sLk ðýf fkuLk rMðkPke yLP fkuLkku sLk çkLkððLk ððMúkk ½xe okE. {Mk÷{kLkku sLk ok{u íkúku {Mk÷{kLk fhe þfuAu yLku ÅkkuLk fkuLk MíP ðÄkhu Au íkðkusLkLk Åkðo{kòkuníku íkusLkkyuçkÄ fPko ikúkk sLk fkuLk ðPkÅkhe nkòúke çkfy, Lk{kEoçkLk ÷køke yLku ÅkkuLkÄ{kLk ¼kð ÷køke, íku yLP fkuLkku ykç{ýúke ÅkkuLk ðík WÄkh Q¼e hne Sðep fu yðe ÅMkríkLk ;kkLk y;kkLk çkLkð ÷køke.

rnLĒykyu {MK ÷ {kLke hkBp {ktĀkkkLke ½yē ¾he ðMkīke ¾kE Au ¼q- [qfufkE {MK ÷ {kLk ðurnLĒkk {¼ {kt ūkfūtkuĀkAe ikurnLĒw<kPrūik fhuīkuĀky īkūkuĀkAk rnLĒw {q kt ÷ ūkk Lk nīkk. nðurnLĒykyuĀkkkLke īku¼q- ðE AuyLkuðx ÷ kE økPīk īkūkk yLP Ā {q kt økPīk ÷ k rnLĒykyuĀkkAk «krūik fhkðe rnLĒw {q kt Ēk¾ ÷ fhðk {kzāk Au {ĒLk {knLk {k ÷ rðPk, Mðk {e ©ØKLĒĒ īkūkk pīfhk [kpkōīkūkk ðīyðk [kpkōðøPk Au īkykūkk sīk ÷ k Āky sLk rnLĒykyu ðryf nkðkūke ðøke pōPk Lkūke. rnLĒykyusučkīñy ðryfkuðøkhAuīkykūkkLkuyLkfhý fhuAuyLkusLk {mLkyku īkuyk çkçkīk {ktrçk ÷ fī y; k sðk Au īkykuīkūĀ {kē rçPk fhuAĀky rçPk {ī ¼ ĒūĀkhMĀkh {ī ¼ Ēðk ÷ k MkĀykykūke Mkūkyyōp «q ūke ðkīk fhðk {ktĀky MK {ĀōīkLkuXfkyur {ūPkīð ykðe ðp yq {kLkuAu Āky nðufīk ÷ kf {mLkyku yk [kpkōīkūkk sLk økhMūkuðīkē kLk ĀkrhĀMūkrīkLkuðyē økPk Au sLk pk t kūsLk fūq {kt «īPīf ŪPĀōīk ðyPuīPkhu sLkūkkūçk ðĀpu sLkkuðīkē kLk {kt ykĀkīfk ÷ eLk ĀMūkrīk {kt AuĀky īkykuVōīk ¾kðy Ākeðy SððyLkufīk [khuĀ {kē fī ÷ ef «ðy k fhðe yk ÷ s MK {S p fūAu īkūke īkykuē kt Ā {d Lkfk yLkuĀ {økrīkLke [ð ÷ ½yē s ykuAe hnuAu

ॐ ॐ ॐ

sLkkuē kt īkkuh^okuLk ¾kP yLkufĒ {q īPkøk fhuīkus sLk çkLke p fūīkūkk ¾ūke ðøkhūçke ð ĀĀk Akze Ēūīkkus sLk çkLke p fūyðe nk ÷ Lk sLk ðryfkuē çkkrūk ¼køkLke {kLPīk Au Āky sLk pk t kuē kt [khuðykoĀkkkLk økñy f {o « {kyūðīkōkk sLk çkLke p fūyðe rðPk ÷ ar»x Au īkūkusLk fūq ¼q- ðk ÷ køke Au fēk ykP MK {kS ÷ k ÷ k ÷ sĀkīkhkP fusumðhr [īk- '¼khīfk ErīknkM' {kt sýkðuAufu' sLk MkĀykyus ÷ k ĒmLkPk {kt yLP Ā {kē MkĀykyu Ākrō^o Lkūke, yLkusLkĀ {kē rōi {kt ½yē syh Au'

÷ kf {kLP rīk ÷ fūðzkēhLke sLk fīdVhLM {kt ¼kky ykĀkīke ð¾īkusýkðPīnīkfū 'ðĒ Ā {o sīk ÷ kusLkĀ {o «k [elk AuyLkusLkĀ {kē çkūke ðīĒf qMkLkLkP ūPkAu'

rð. Mt. 1963 {kt Mhīk {kt {nkM ¼kLke çkçf {kt sðk ÷ k ÷ k ÷ sĀkīkhkP Lkēfīk, hmīk {kt y {ĒkðĒ Wīkñk. īkuð¾īku {nq pī ©e ÷ ð ÷ ¼kE hkBPLke Mkūku ÷ k ÷ kS [khMku {kyM ÷ ELku {Lku {k ðkLkuĀkĀkñk. {LkwPkūkk fðPký fhðkLkuWĀĒp yĀPkunīku ÷ k ÷ kSyūīkuð¾īku sLkūke WĒkhīk yLkuyrnMkLk ð¾ky fPkōnīk yLku fīkñīkfū 'ykĀLk sðk sLk MkĀykykūke rnLĒkkuVØkh ūkðLkuAu' sLk pk t kuē kt {LkwPkūke ĒPk fhðkLk sýkðPīnīkfū Au ĀkpwĀkē fhīkt {LkwPkūke ĒPk fhðk {kt yLkīkōyīrðPk V^o Auyq sLk pk t kuē k fheLkufnuAu

sLkkuē kt īPkøke MkĀykyuĀ {økhwīkhefūĀkkkLke īPkøk ĒPk {kt {pøkē hīk. īkykyusLkūke Mkī'Pk ½xuAu īku īkhV çkñyūke Ākufpī ÷ ūk yĀPīLkn^a īkūkk īkē Lk MðōīPkøkykyuM½ {q ðe sLkūke Mkī'Pk ½xuAu īkūke ðyð fhðk fPk WĀkPkū ÷ eĀk Lkn^a. økhMūk sLkkyuĀky M½ ¼kku fhe īkuMçkĀe fE WĀkPkūPkBp Lkn^a; fkhý sLk økhMūku {køk ¼køku sLk pk t kūsLk {kīkykyuçkLkīk Lkūke īkūkk sLkkuŪPkĀkñe ¾kLĒĒkL-ðy¼ð¼køke nkðkūke yk çkçkīkūke rçk ÷ fī yōy hīk īkūkk īkyku fīk [khuøkkzheyk «ðknu sLkĀ {kūĀk ÷ ðk ÷ kP, īkūkk īkykūku sLk Mkī'Pk ðyðLkkuWĀĒp Āky PūkkPkP {ēPk Lkn^a. MkĀykyu īkūkk yk [kPkō īPkøk yLkufPk fñz fhðk {kt s ĀkkkLkū apP {kLkðk ÷ kP. īkūkk īkykyu ðñh WĀĒp ĒðkLk {køkkūkhV Ēw-ūk fPð ðīĒf Ākñkryf rnLĒykykūkhkōyku īkhVūke Mkñe {Ē {æ. ykPōMkLkīkLk sLk rnLĒykykūkhkBp {q ūkkuçkĀ ūPk

{MK ÷ {kLkuyf rnLĒku {MK ÷ {kLk çkLkððk {kt Mðøkk hkBPLke «trō {kLkuAu sLkkyuðñ, sī {, yLPkP yLkupk t kūsLk çkūke yk MkĀe yf Āky yLPĀ {eo {LkwPkūkusLk çkLkððk «PīLk fPkñkP yðñyīknrīkf ar»xyu sýkīkūLkūke. sLkkyuyk MkĀe sLk {tĒhkuçkĀkððk {kt rðPk ÷ ūk ĒēĀAu rnLĒ {kt sLkūkk ÷ øk¼øk ykP huA^okelM nòh {tĒhkuAu Bpkt sLkkuðMkuAu īPkĀkñkze, ĀkñshkĀkñk fhuAu WĀkP īkūkk ĒñkMkñkçkĀkōuAu ½yk ¾hk sLkku sLk yīknrīkf çkçkīkūke y; kīk hnuAu {MK ÷ {kLkūkk ykfelk ð¾ykp Au ðīyðkūke ¼Āōīk ð¾ykp Au yLkusLkūke ĒPk ð¾ykp Au

sLkkuē kt ©e ¼yçkknwMðk {e, nrh¼yMqñ, fr ÷ fk ÷ Mkðgk nuç [yjk [kPq {Ū ÷ ðkĒe, rMØMkūk rĒðkfh, WĀkPpPS-Mk {īk¼yMqñ, yf ÷ f, rLk ÷ f, fĒfĒk [kPq ðøkhuyLkf yk [kPkūkE økPk Au īkykyuMðorðkPkūkk

yLkf økùkku ÷ ÌPk Au sLkkùkkùt ìkèùkku rMØk [÷, røkhLkhh, ìkhhbkk, ykçkuy hkýfÁkhh, MMB { ùkrp¾h, ÁkkðkÁkme, ©ðýçkùðoku, hksøkhø øøkhuyLkf Au rn { k ÷ p { kt Áký sLk ìkèùkku Au fñçkuy { kt sLkku ðMku Au rnLELke [khurÉpkyu sLk ìkèùkku Au sLkku ÒpkÁkhhø, ÁLkZá, ©e { ùkkuy [ìkhh, f ÷ k Èùk, økykP Au nk ÷ { kt MðoÁ { ðk økykùke [øð ø È¾elkusLkkuÁký ðøjk ÙPk Au sLk fñVhLMkuy MkkMkkPxeyku Ákrh»kÈku ðøkhuy¾hkp Au Áký ìkú { kt sLkùkùke Mkk ÌpkðfØ { kxu ìkùkk ì ùkkBçkh rÈøktçkh fñçLk ìkèùkku fSPk - { khkúç khnuÁkíkkððk ìkúçkçkík fÞ¾kMk ðýðk ÷ kp f ÷ ùk yÁkíkkù Lkùke. ìkùke ìkèùkkukk Ìøzk { kt sLkùkkùt ÷ k¾ku YrÁkPk çkhçkkÈ ÙkkP Au sLk ÁkS { f ; kklLkø ðfØ { kt rÈøktçkhkus ø ÷ Ì Á { k¾ { kLk ì ùkkçkhku ÷ ùk Ákðf hk¾Ák Lkùke. Èhif sLkuyif ðhMk { kt çku¾ký ð¾Ák ìkèùkkuke Þk¾k fhøe ìkùkk Èhhkø yif sLk ÁkMíkFLkku fñç ÷ k f ¾køk ðkt [e sðky ìkùkk Èhhkø økuÁLkkuçkùkÁ Mkk¾¾ øðky Èhhkø økuÁÈÞk ìkùkk Òpk ÌpkLkLkku ÷ k¾ Lk { øu ìkkuð»kø { kt [kh Ákkt [ð¾Ák BÞkt yk [kÞkq MkkÁnyku nkÞ ÌÞkt økuÁÈÞkùkku sðhyLkusLkÁ { kku Òpk ÌpkLk ðøkhùke MØYÁk M { sðhy sLkÁ { kùke ©Øk Ákhy fhøe yLkuyLP Á { øy kùkk Á { kùke ÞkÈk Lk fhøe. yLP rnLEnyku ðøkhuyÁ { kùke [Zike fhðk { kt susuWÁkÞku økúný fhu ìku « { kyuÁkku sLkku yuÁký Á { ðfØLk WÁkÞku økúný fhðk. òu yu « { kyusLkku M { Þ rð [khe f { Þkøke ÙkÈ ð ÌkÞu ìkku ÈMLkÞk { kt sLkùkkuy ÁMíkíð Mkhùkk fhe ÞfÞuyLkuyLP Á { øy kùkk ykç { ý - nù ÷ k ðøkhùke çk [e ÞfÞu

ÞfÞh [kÞq hk { kLkù [kÞq ðØ ÷ ¾k [kÞo ðøkhuyk [kÞkuy ÁkhhWÁkhhLke ìkÝð MkkkÁeLke { kLÞíkk r¾ðk - r¾ðk nkùðk Áíkk ìkoykùku ÁkèíkkLke { kLÞíkk yLkfø. ©míkÞkùkk yùko fheLku ÁkkukkLke fhe ÈeÁe Au « ¾uMØgk { nkðehÈðu sùç økku { krÈf økyÁhkkùku ©míkÞkùkku MMBÞøkt yùko sýkùÞky ìkú sLk [kÞk ðÈkùke ©míkÞkùkku sLk ìkÝðkLkfø yùko fhe ðÈkrÈfLku sLk ìkÝð; kklLkLk Ákku f - « YÁkf { kLkuyLkuy ðku yùko fhe « ð Ìko ìkku ìkoykùku ìku MÞkíÈÁr»xLke yÁkùkkuy sLkùkùke ðfØ { kt WÁkÞkøke ÙkÈ Ákzu ìkú Au EpkðMÞkÁkLk»kÈ y { kuy MÞkíÈÁr»x xefk fhe Au ìku MÞkíÈÁr»xLke økèíkkùkku sLkku yLkuyLkuy çk Ìrýku ðkt [Þu ìkku ìkoykusLk rnLEWÁ { øyLkuy ðÈf ÈÈWÁ { kùkk Áku - sðe Auyç MÞkíÈÁr»xLkku yLkuy ð fhe ÞfÞu ðÈf Ákhhkrýf ÈÈnykùkk Á { økùkkùke sLkÁ { kùkk økùkkuy Þk þ kurðÞk Au çkkØ Á { kùke çkèð Lkçkhu yk¾e ÈMLkÞk { kt sLk Á { kùkk økùkkùku Au sLk Þk þ kuç { kt MðoÈÞkùkk ìkÝð; kklLkLkku { fñçk ÷ ku fhðk { kt ykùÞku Au çkMØðkÈ { kt sLk ìkÝð; kklLkLk Þk þ ku « çkø, øk¾eh, yfñxá, y¾zâ Au rÈøktçkhLkkt yLkuy ìkùkkLkkt ìkÝð; kklLkLkkt ìkùkk LÞkÞLkkt Þk þ ku¾kMk ðkt [ðk ðÈyuyLkuy Ákùkík sLk ìkÝð; kklLk MkkkÁe yr¾ « kÞ ðnh fhðku ðÈyuy

sLk Þk þ kusýkðu Au fu hkøkí»kkÈ { knLkø f { q ; kklkðhýeÞ, ÈÞkùkkðhýeÞ yLkuy ìkhhkÞ. yu [kh Ákíkef { kùkk; kklkÞkLkMk { krÁùke ùkÞ Ùkíkk Mðorðì LkMÁkúyo « fñçk yðfð ÷ ; kklk « økxuy ìkùke fð ÷ ; kklk ìkèùkfh { nkðeh ykrÈ Mðgkku yk rðì { kt « økxuy ìkoyku ðèíkhkø nkùðkùke ìkùkk Mðgk nkùðkùke Mðùkk MíkPÁ { kùkk « fñçk fhu Au yLkuy ìku sLkÁ { o Au Mðgk fð ÷ øy kùkku WÁÈÞ ìku MíkP ; kklk { ÞðÈ Au BÞkhu BÞkhu ÈMLkÞk { kùke MíkP Á { Þk þ kuç { kt yMíkP Lkuy { ©ý ÙkkÞ Au Ìpkhu yðk Mðgk ìkèùkfhku « økxuy ìku Ákku: MíkPÁ { kùkk « fñçk fhu Au ìkoykùkk ð [Lk ìku « ÌÞk ; kklkùke ¾hu - kt nkùðkùke ìkuyokç { - rMØkík ìkhe funkùðkùke sLkùkùku ìku ðÈkúYÁk ÙkkÞ Au yLkuy ìkùke ìkùkk ÁkðoMk { ÞLke ¾k»kr ÷ rÁk økùkkùku ðøkhùke Áký WÁkÞku økíkk hnùke Lkùke. ð Ìkø kLk { kt su¾k»kk nkÞ Au yLkuy ìkùke Ákzíkku çk ÷ ku ðøkhùk { S Þfu Au ìku ¾k»kk { kt Mðgk ìkèùkfh WÁÈÞ ykÁku Au Mðgk ðèíkhkø ©e { nkðeh « ¾u yu fð ÷ ; kklk « økxkùÞhy yLkuy ìkùke Mðo ð ÌÞhyLkuy Mðo È ÌÞu Ìku « { kyu WÁÈÞ ÈeÁku ìkùke ìkoykùkk ð [Lkuy ìku ðÈkuyokç { kurMØkík YÁk ÙkÞkt Au BÞkhu ìkoykùke ðkyeYÁk ©mík; kklk xøe sÞuy ø ÷ ìku ÁkAe W ÌkrÁk yèLk økèð ykhhLk AzuÁknu - kt ÁkÈLk ¾ (fusu ©nyf økçkèMkhhkò ník ìk) ìkèùkfh ìkhe fu ìkÞu s Ìkø ykrÈ ðÈf È»kÞkufnu Au fu Mðùkk hkøkí»k Lkrø xøðkùke { Lkuy Mðgk ÙkÈ Þfíkku Lkùke. { kxu ðÈku « { kyu ð Ìkùð ðÈyuy ¾hík, ytøkhk, ðkÞuy ðøkhùkk ÒÈÞ { kt Ákhh { u hu MíkP ; kklk « fñçk - ÞhyLkuy ìku ýu ðÈku hÞk. sLkku fnu Au fu BÞkhu ¾hík, ðkÞuy ytøkhkLkkt ÒÈÞ Þð ÙkÞkt ÌÞkhu MíkP ðÈkuy Ùkkòkt MíkP ; kklkLkku « fñçk ÙkÞky ìku È»k¾krÈf [kðeÞ ìkèùkfhkuy ; kklkÞkÞ M { krÁÞkøk ykÈÞkq Mðohkøkí»kkrÈf ÈkùkkùkkLkÞk fÞkò ìkùke ìkú Lk Þð ykí { k { kt rðì Lk ; kklk yùkkøk MÁkúyo fð ÷ ; kklk « økxáhy yLkuy ìkoykùkk ð [Lkuy ìku ðÈkùkùk MíkPÁkuy Ùkkòkt ykøk { kYÁk ÙkÞkt ìku sLkÞk þ ku Au yu { kLkðk { kt Þhòík yLkuy ðLke M { kLkík Au Mðgk ðèíkhkø ð [Lkuy ìku s ykòðkÞku Au yuç sLkku Mðe fñçkuy

ÍkÁkøkåALke WíÁkrƳk

÷¼4f - {mlkhs ©e Ēpkrðsps (rĒōneðk÷k)

rLkøkúÚkk: ©{ýk: ©ck ðehíkƳðkÁĒpLk: >

¿kLkÁkøðMíkÁkøkåAk SPLík©e {tkēi hk: »1»

íkÁkøkåA yk÷u¼økðLk {nkðeh Mðk{eÚke «khð4eLku yks MkwÁeLkku©{ý«ðkn yLku íkúke WíÁkrƳk yk÷u ©{ýkúkk yk íkÁkøkåLke rðrpüikk yk÷¼4íkk yk EríkntMk.

©{ý - Mkv2

rð.Mkt. ÁkðoÁk00 ðkaðpKĒ MĒĒ-11Lke «¼kíku©{ý ¼økðLk {nkðeh Mk{ðMkhý{kt çkMke MkwÁy MkwāĒe, ©kðf yLku©krðfk yf [kh ðøkúkyrð¼oíkÁkýulMpkš "©{ý Mkv2" Lke MúkkÁkLk fhe. íkuMk{p¼økðLk{nkðeh yÁkðoíPkokLku÷eÁu" rLkøkúÚk ¿kíkÁkøk" yðk ÷kúkryf Lk{úke «rMkØ níkk. íkuſ íkuſLkkuÁkrhðkh Áký "rLkøkúÚk" rðpøkýÚke s rðpøk «rMkØ níkku

yk WÁkhkík íkuMk{púsLk MkwÁyku©{ý (rLkøkúÚk), y[ſf, yLkøkhh, r¼úku ípkøke, Ēr»k, {nš»k, {kný, {mlk, Prík, íkÁMðe, [kíkpkø{f, Ákt[Þkr{f yLkuúkÁkýf ĒíÞkrĒ Lk{úke Áký ÷rúkík nkÞ yðk yLkſ «{kýku {suAu

h. y[ſf ÞçĒLkuMÁk»x fhðk {kxu' y'Lkk çku yÚkkoÁkh apkLk ykÁkðwÁkzuAu 1, y=yŌÁkíð, sſ fu yLkĒhefLÞk=LkLkLk Ákxðkœe flÞk. y¿kLk {LkÞ=yŌÁk¿k {LkÞ. yðſü=yŌÁkðſü.

yus heíkuy[ſf ÞçĒ ðþhrník yLkuyŌÁk (MkvĒ, yŌÁkſ{íke, SýpeyoíkÚkk f{ MkiÞkðkœk) ðþðkœk MkwÁykuLkku ákákf Au

¼økðLk {nkðeh Mðk{eLk ©{ý Mkv2{kt çkLku«fkhLk MkwÁykuríkk. ykSrðfík{Lk MkwÁykyufkík LkøLkíkkLk s Ákúk{kt níkk. rð.Mkt. 139 ÁkAe rĒøkBçkh sLk MkwÁykyu yk ÁkúkLkuðÁkhu {→{ fÞkøAu

°ký ©{ý - MkvÚkkýku

¼økðLk{nkðehLk Þk{kít ykÁkýLku°ký MkwÁyMkvÚkkýkuLkkuEríkntMk {suAu yksLk °kýurVhfLk MkwÁykyu°kýuMkwÁyMkvÚkk{kúke Wíkhe ykðſe Au íku yk «{kýu:-

1. íkuMk{p¼økðLk Ákki' LkúÚLke ÁkhÁkhLk ©{ý-Mkv2{kt «ÁkLk yk[kÞo'©e fÞe Mðk{e' níkk. íkuſyú©e ELý{qík-økák{k} økýÁh MkvÚkurð[kh rðrLk{Þ fhe ¼økðLk{nkðehLk ÞkMkLk{kít «ðÞ fÞkø íkuſLke rÞ»Þ- ÁkhÁkhk yks 'Ákki' LkúÚMkvÚkkLkeÞ' 'WÁkÞpøkåA' yLku'fð÷køkåA'Lk Lk{u{ÞnÞ Au yk i' úkkçkheÞ ÁkhÁkhk Au

h. ©{ý ¼økðLk{nkðehLkuyrøkýkh rÞ»ÞkuøkýÁh níkk. ¼økðLkLk {kúk ÁkAe íkuĒhfLk MkwÁykuÁkkt[{k økýÁh ©e MkwÁ{Mðk{eLke yk¿k{kít ykðe hĒkk. íku©e MkwÁ{økýÁhLke ÁkhÁkhk Áký yíÞkhu'i' úkkçk MkwÁMðYÁku rðā{kLk Au sLk 84 økåAkuÚÞk níkk. íkÁkøkåA yu yk s ÁkhÁkhkLkuyÞk Au ZĒf{ík Áký íkúkkus VyøkkuAu

3. ¼økðLk {nkðehLk AĒMúkkýkLk rÞ»Þ yLkuÁkAe «ríkÁkúk {Þ4÷eÁkÞk økkÞkœu' ykSrðf{ík'Lke MúkkÁkLk fhe. yk MkvÚkk{kítLkøk hndk {kxuyfík ykokín níkku ykík SðLk øk{uíkðrnkÞ, çkík SðLk{kít rĒøkçkhÁkýkLk {nſð ykÁkík níkk íku ykSrðf MkwÁMkv2 Áký økkÞkœLk {ÞwÁkAe ¼økðLk {nkðehLk ÞkMkLk{kít ykðe {œ økÞku AíkÞ íkúkurĒøkBçkhÁkýkLkuykokín áZ níkku íkuykokík MkwĒkÞ{kúke rð.Mkt. 139{kít 'rĒøkçkh' Mkv2Lkku«kĒw4kð

ÚkPku yk MKV2Lkk ykS {f:MKV2, jrdzMKV2 (rð.Mkt. Ākh6), PkĀkLkeP MKV2 (Mkt. 70Āk), fkckMKV2 (Mkt. 70Āk) {kūkhMKV2 (Mkt. 900 ÷ ok¼ok) ikkhLkĀkūk (Mkt. 1Āk7h), ikhnĀkūk (Mkt. 1680) yLkuokūk kLkĀkūk (rð.Mkt. 1818) ðokhu yLkf ¼ĀĒkuĀkck ¼ĀĒkuAu

-yLkMkEf÷kĀkerzPk ykM he÷eSPLk yLz yūkōMk, ðku 1, Āk].hĀk9)

rLkLnð¼Ē

okýĀhðp ikūk ðk[fðp (yūkðk Pk«ĀkLk ĀkhĀkhk), yL {nkðeh-©{ý-MKV2Lkk çku«ðknkuAu yk «ðknku ðMĀkð{kkt MKV2 ŪPðMĀkkyu yr¼Āk Au {k°k [krh°k yLku©wLke ŪPðMĀkLkkybkr¼Āk r¼Āk Au iku{ktrçPk, yk[kh, ŪPðnh yLkurMKØkik yif s «fkhlk níkk, yk÷ufkĒ MkkĀkkrçPk ykrĒ rð»kP{kkt {ik¼Ē Ākzu ikku ikusĒkuĀkze yr¼»x rLkP{kkuçLkðe Lkðelk {ik MĀkrĀkik fhikkunikk yk heikuðeh rLkðkyūke 609 ð»koMkĀe{kkt Mkkík (yKX) {ikkuLkef÷e [pPk níkk. ikkkkLk{kuyk «{kyuAu

1. ðe. rLk. Ākð 14 ð»kS{ktr÷yu 'çknĀk' {ik [÷kŪPku
- h. ðe.r{. Ākð 16 ð»krik»Pokūu 'Sð«Ēp' {ik [÷kŪPku
3. ðe. rLk. Mkt. h14{kkt yk»kkZk[kPkk rp»Pkkūke 'yŪPōik' {ik [kŪPku
4. ðe.Mkt. hh0{ktyk. {nkrkrhLk Ākkt[{k rp»P fkrzLPLk rp»P yi r{°ku'Mk {M AuĒf' {ik (pĀPðkĒ [÷kŪPku
- Āk. ðe.Mkt. hh8{ktyk. {nkrkrhLk rp»P ĀLkōwLk rp»P okkĒĒku 'rīrçP' {ik MĀkĀPku
6. ðe.Mkt. Āk44{kkt hknokūu 'r°khkrp' {ik MĀkĀPku
7. ðe.Mkt. Āk84{kkt okkck{kkn÷u 'yçkrðf' {ik [÷kŪPku
8. ðe.rLk.Mkt. 609 (rð.Mkt. 139){ktrpð¼qiky 'çkuxf' (rĒokBçkh) {ik [÷kŪPku

-ykð-PfLkPĀōik, okkūk-778 ūke 788, ¼k»P okkūk-1hĀk ūke 148)

yL{kūke rīrçP MĀĒLk rLkLnð¼ĒkuLkP ĀkBPk yLkuçkfe hnu-k oký rLkLnð¼Ēkuçkuxf (rĒokBçkh) {kt {÷e okPk, yk÷urð.rLk.Mkt. 609{kkt «ĀkLkĀkP yif s rLkLnð¼Ē hīkkunkP yL ÷kokuAu

yk Mkkīku {ikku ¼okðkLk {nkðehLk pkmLkūke rMkØk¼Ē ikūk rçPk ¼Ē fhe rLkfēPk Au ikkk MĀkĀkfkoyu ¼okðkLk MĀPLkurLkLnŪP (okkĀkŪP) Au {kxu ikuyk 'rLkLnð' {LkP Au yk Mkkūku«k[elk sLkMKV2Lk rðhĀe pkk¼kykuAu

okāA¼Ē

yk s heiku ¼okðkLk {nkðehLk MKV2{kkt çkeð yLkf y-rðhĀe ¼ĒkuAu su 'okāA¼Ē' ikhefuMkfr÷ik Au çkeS heiku fneyu ikku yk Āky yif sLĀ{kkk «[kh {kxūke ŪPðMĀk-Lkerik Au

sLk ErīknkMLkLknª òyLkhhk 'okāA' pçĒūke «k[elk sLkMKV2{kkt Āky rðhĀe rð¼kokkūke fŪĀkLk fhe ÷uAu rLīkuðMĀkrðf heikuyufŪĀkLkkyk{k°k fŪĀkLkkykus Au fkhý fy ikūð¼Āk okðLkĒLx rnlĒLke ŪPðMĀk {kxuðkP MkhkP, okðLk, fr{&™h, f÷fXh, {k÷ikĒkh ðokhu y{÷Ēkūke ikukurð¼okLke sðkçĒkhe MkkūkLk{yif fhuAu yk s ŪPðMĀk-pĀōik «k[elk fk÷Lk ©{ýMKV2{kkt MkrçP Ēpk{kkt níke. yk÷u©{ýkyuĀ{k [khLke MmðĀk {kxuĒp, okk{, rðrp»x pĀōikĀh yk[kPofuyLP ĪPkrīMk f rLk{¥kLkuyLkūke sLkMKV2{kkt oký, okāA, fñ- ikūk pkk¼kykūkk rð¼kok Ākzāk níkk.

Mkkhkr»xřfk, Wā[kLkkokhe (ikūkrp÷kLke p̄k¾k), ikk{ī÷róřfk, ĀkkzīōÄŃLkfk, f̄k̄p̄k̄ĀBçkfk, [j̄yLkkokhe, Ākūp̄Ākr°kfk, ð@Lkkokhe, [Ākk, ¼ryřfk, f̄k̄řřĒfk, ©kōĀMīkfk, yūkrhĀBsřfk, hksĀkr÷fk, f̄k̄xřfoký, ð@e, ðLkōkMke okāA, [j̄yřř, ikāMōeokāA, sPLikep̄k¾k, yk Lk{kūWĀkP̄īk fūLkLkurðp̄Ē¼kōuMĀkū fhuAu

yk okāAkuřkt Lk níkkurMōkīk¼Ē fulk níkkurçp̄k¼Ē. Ēhf ĀkkūĀkkūkkLke fūkk{kthne sLk M̄V½Lkus Ākwx fhikk níkk. ©e fkr÷fk[kp̄uðeh rLk. Mkt 4Āk7{kĀkkř{kLke [kūk fhe ikkuĒhfū[kūk {kLke. yk rĒÖkMkghy©{ȳkūke ytík{řrĀčĒĒ÷kōðk Vh{kōp̄p̄ s̄kkūMōkūkkř ikūMōefkh ūk̄p̄k (Ākt ¾p̄k÷rōsps hr[řk ikĀkōkĀALke ¼k̄kk Ākēkō÷e) yk÷uM̄V½Lk r̄nīk {kxu÷ðkīkk{kōkōĒhfLku{kLp s hnūkkū ikūřkt {ik¼ĒLku yðf̄k̄p s Lk níkkū

fĒk[yř yk[kp̄kkuyr¼«k̄p sĒkuĀkzūřkkū 'y{řf yk[kp̄kkuyk{kfnōuĀu 'yLp yk[kp̄oyk{kfnuĀu yř ikūřLku yr¼«k̄p Āký MōM̄k{kLp herīkyuMōefkhkīkkū níkkū

rðç{kLke 11{e MĒĒe M̄ĀeLkk okūŪkkūřkt okāAkk{k {ik¼ĒkuWĀk÷čĀ Lkūke fusðk yřp̄khu yrĀř{kMk, rīkrūk, fūp̄kýř, Mk{kkrp̄f {mĀkrřk, Mīk̄mīk ðokhūřkt ððk̄p Au

rðç{kLke 11{e MĒĒe ĀkAeLkk okāAkuWĀkhLkk Ēp̄kōu÷ okāAkkūke r¼ōk Au suĀkřeLkk f̄k̄÷kf yōĀkkp̄uĀký rMōkīk¼Ē furçp̄k¼ĒLkuybkusĒk Ākzāk Au yk÷uyk okāAkkūkk{k[eLk okāAkkūke f̄k̄xř{k{křfē Lk p̄f̄k̄p. 84 okāAkuřkt ikĀkōkĀA, yř[çokāA, ¾hīkhokāA, Ākkp[ĒokāA, ÷křfokāA ðokhūkk Wō÷ð¼kuLkūke.

yk WĀkhkīk yřp̄khuĀký su84 okāAkkūke Lk{kō÷e {çuAuīkurðç{kLke çkeS MknřkçĒēLke, yk÷uyðkř[eLk Au sūřkt ½ȳk yMk÷e okāAkkūkk Lk{kū÷¾k̄p̄k Lkūke. ikūkkūM̄kLkuLkōk okāAkkūkk Lk{kūĒk̄÷ fhe Ēðk{k̄k ykōp̄k Au

(84 okāA {kxusmyku 'Ākēkō÷e M̄{k̄[̄p' ¼kōk-1, Ākrhrp̄c-Āk)

ĀkhLīkuyřf ðkīk rLkSððĒĒ Auřř rLkLnð¼Ē yuðkMīkrðř ¼Ē s Au yLkūokāA ¼Ē yufkhrýř yūkkōk yř s okāALkk Lk{k̄kkhYĀk ¼Ē Au nōuykĀkýu{ř rðk̄p Ākh ykōeyu:

rLkōkūkk okāA (1)

¼okōkLk {nkōeh 'rLkōkūkk ;kkīĀk̄p' ikhefūM̄BçkkuĀřk ūkīkk níkk, yk÷uykūřLkkur¼kūM̄V½ Āký 'rLkōkūkk' ikhefū s «rM̄k̄ nīkkū (ðeh rLk. Āk̄p̄u30 ðk̄k) yk hīkk ikūkk «{kýku:-

1. r̄sLkkok{kūřkt M̄k̄LkurLkōkūkk p̄çĒ WĀō÷r¾k̄ Au sūř f̄u Lk fĀĀKR rLkōkūkkýř rLkōkūkkýř, suR{uyBsřkkyyu M̄{k̄ȳk rLkōkūkk rōnhĀLīk (M̄krðhkō÷e), rLkōkūkkýř {nūM̄k̄yř (Ēp̄ðřřk÷fM̄q̄k) ðokhū
 - h. ikM̄k f̄k÷řřh̄p̄k̄ r¼ōk rLkōkūkk řřĀř ðīkk ({ĀBĀ {rLkřk̄p, M̄k{kokk{M̄q̄k). okk̄p̄k÷kLke ikūu÷p̄kLkk «M̄k̄Lku yLkū÷ūkeLkuyk ðȳkk fh÷ Au yk ðȳkk{k̄k yðĒkīk ðM̄LkLkūĀký M̄q̄Lk Au
 3. f̄k̄p̄÷Lkkuh̄kō «M̄k̄rsřk rLkōkūkkū(i u sLk M̄kĀnyk)LkūLk{M̄fkh fhīkkurīkkū (Ēē½oLkřk̄p, EĀLzPLk r̄nM̄k̄k̄hēř÷ f̄okxh÷e, ðku 1, Āk. 1Āk3)
 4. okk̄p̄k÷kLkk {řk «{k̄yurLkōkūkkū ðřp̄īk (i ūkkçkh M̄kĀ) nkōkūke ÷k̄mkr¼ ðřk{k̄k M̄{k̄krð»x Au (çkkçkū f̄k{k̄kk«M̄kĒ f̄řk {nkōeh)
- Āk. rLkōkūkk p̄çĒ Ēp̄khuM̄k«Ēk̄p̄k̄f̄k̄¼e ÷okīkk ūkk, yk̄h ðřĀkhe ¼e 'rLkōkūkk' fn÷kīkkūkkū (Ākt Ēhçkkhe÷k÷S Lp̄k̄řkēkkō 'sLk sōkīřt ikk. 16-11-193h f̄k yřf)

sLk M̄kĀw {kxuYZĀkyyū ðĀkhkīkkū 'rLkōkūkk' p̄çĒ &÷ūkkBçkh M̄kĀkkūWĒp̄eLku÷¾k̄p Au yLkū'i u rĒ. yk[kp̄k rLkōkūkkkūĀkkř {ōnyřkt M̄kĀke yus yūkkūM̄k̄x fhuAu

i ũkkBçkhh [kpoĒpĀkōĀh ©e rĒōkMqhlkk rp»p yk. pkrík©urýflke Wā [klkkokhe (íkūkrp÷kōkæ) pk¾kLkk ðk [f ĀkōuōĒT©e W {kMōkrík {nkhks Vh {kōuAu fu:-

“5#kf-çkfp-fp÷-rLkōkūĀ-MLkkíkfk rLkōkūĀkk.”

-(íkŷōkūkkāĀk {Mqk, y. 9, Mqk 48)

1. Āk#kf rLkōkūĀ-Mk {kLPíkPk yok {kLkMkkhe MkĀw
 - h. çkfp rLkōkūĀ-rprūk÷k [khe Aíkt y¾tzík ðĀkĀh MkĀw
 3. fp÷ rLkōkūĀ-pĀ MkkĀwkk {kt yokæ ðĀLkkh. fkhýuWŷkh okyLkkurðhkĀf, MNBð÷LkkRĒ f»kkPkĒPðk÷kur¾úku
 4. rLkōkūĀ rLkōkūĀ-rð [hík ðeikhkøk AĒMĀk.
- Āk. MLkkíkfk rLkōkūĀ-fð÷e ¾ðkōLkT

rLkōkūĀ pçĒLkkMk {kLPíkPk ‘MōuðhríkĀh MkĀw ykōuYZ yūko fheyu íPkhu s Ākt [¾ĒkuĀkkp Au Ākhŷkw ‘çkĪk yçPíkħ okūkeúke hrník ðeikhkøk AĒMĀk yík {nqk {kt fðæ Úkkp íkōk ©{ý’ ykōuPlrøkf yūko fheyu íkku íkkku yf s ¾Ē hnuAu

rLkōkūĀ hōnhý, {nĀkrŷk, ðt, Ākk°k ðokhuWĀkfhýpĀík nkP Au Aíkt ík {ktrLk {q nkP Au yk rLkōkūĀkkku Mk {n yk÷urLkōkūĀkōký (rLkōkūĀkōkĀA) yu sLk ©{ýkkkuMkkūke «Úk { okĀA Au

fkuxfokāA (h)

ðeh rLkōkūĀke çkeS MĒEeLkk WŷkhkĀq {kt çkhh ð»kkkuĒwfkæ Ākzāku yk÷urLkōkūĀkkke MkĪPk {kt ½xkzkuĀkPkū yLk©ŷk;kkLkLkĀký Ā→ku÷kōPkū yk ĀMĀkrík {kt ©ŷkLkMkhūký fhðu yokíPlkūnīkū

íPkħçkĒ Mku ð»koĀkĀe M {ūx Mkkríkyu sLkkke MkĪPk {kt {kxku ðĀkhku fPkū yk Lkōk sLkkkūMkhūký Āký yk÷ts ykō-pf níkkū

yk çkLkūĀkrhĀMĀkríkLkūĀknk [e ð»ðk {kxurLkōkūĀkuyur¾ðk r¾ðk okĀA, fŷ yLkūpk¾kykūke ŪpōMĀkk fhe. yk÷u ©e ¾yçkknMōk {elkk rp»p okkĒMkkūke okkĒMkkōký, ykpo {nkrøkrhLkk rp»p Wŷkh yLkūçkr÷Mknūke çkr÷Mknōký, ykpoMknĀMíkMqhlkk rp»Pkūke WĒĪn, [khý, ðMōkrzP, {kLkō yLkūfkuxfoký (fkuxfokāA)Lke MĀkĀLkk ūkE. yk Ēhf okýkkkkt r¾ðk r¾ðk fŷ yLkūpk¾kykūĀký ŪpōMĀkík fhðk {kt ykōPk, suĒhf, rLkōkūĀ okĀALkk {kŷkħku Au

¾ðkōLk {nkðeh Mōk {elke ykX {e ĀktXLkk yk [kpoMknĀMíkMqhlkū 1h «ĀkLk rp»Pkunīkk. suĀkifeLkk Ākt [{k yLkūĀek rp»p yk. MōMĀkík íkūkk yk. MkkríkçkōuWĒPrøkrhLke Āknkze Ākh çkzðkh Mqh {PkLkū ðĀk fPkū ykūke sLkíkkyuúkykūku ‘fkuxf’ íkhefuðnh fPkoyLkūíkuLkkurp»p-MN½ Āký rð.rLk.Mk. 300 ÷ok¾ðk {kt ‘fkuxf-okāA’Lkk Lkk {ūke «rMō ūPkū

fkuxf-okāALke Wā [klkkokhe, rōākĀhe, ð@e yLkū {apR {fk yū [kh pk¾kykuAu ©urýfk, íkkĀkMke, fŷkne, Ēr»kĀkr÷ikk, çkŷĪerĀkfk, Lkkø÷÷e (LkkE÷), ĀkĒk, splíke íkūkk íkkĀkMke WĀkpk¾kykuAu yLkūçkŷr÷Bs, ðMkr÷Bs, ðkrýBs íkūkk «&™ðknLk yū [kh fŷ Au

yk fkuxfokāA rLkōkūĀkōkĀALkk s çkesLk { Au (MĀkLkkkōkMqk, fōĀkMqk, okūkō÷÷e, íkĀkōkĀĀkēkō÷÷e)

[LjökåA (3)

rLkøkåÅLke ikh{e {kxuyk. ð@Mðk{e ÚPk. ikoykytrík{ ÈpÅkðÅh nkðkÙke rÈokBçkh RríkrnkMk ikoykuku rítríkP ¼yçkknwíkhfeyukæ¾kðuAu yk yk[kpðe 'ð@e' pk¾kLkku «kÈ¼kð ÚPkAu

rðç{Lke çkeS MÈeLkk ÅkðkÅç kt Åkuk: çkhh ð»kùkku ¼e»ký Èírkx Åkzâku ©e ð@Mðk{eyuÅkOO MkkÅwMkkÙku Èrúký{kt yif Åknkze Åkh yLkþLk fPðyLkuíkæ Lkk yif úkð=f rp»PuÅkkMkÙke Åknkze Åkh yLkþLk fPð íku©{yMw½{kùke ©e ð@MkkMqhs, økÅLke ykçkk «{kyú©{ý-ÅkhÅkhkLku fkp{ hk¾ðk {kxú Sðík hík. ÅkAe ikoykyuMkkÅkhf (MkkÅkhk-{pkE){kt sE ÈírkxLke þktríkLk¼rð»P È¼e, þk rSLKÈþk, þkkye Ri he, ÅkÞkkuLkkokúy, [Lý, rLkð]þk yLkurðåÅhLku [þLkk {¼{kùke çk[kðe rSLkrÈúkk ykÅke yk[kpøçkLkkðPk.

yk [khu yk[kpkyurð.rLk.Mk 630 ÅkAe LkkokúyökåA, [ljökåA, rLkð]þkøkåA yLkurðåÅhøkåALke MkkÅLkk fhe Au yk [khp økåA{kùke Lkk{kíkhùke yLkuÅkæ¾kÈu84 økåA ÚPk Au

yk [LjökåA íkurLkøkåÅLkú°kestrLk{ Au
-(ykð-pfrLkPðík-ð]þk, økðkð÷e)

ðLkðkMkeøkåA (4)

yk. [LýMqhLke Åkxuyk. Mk{Lík¼jMqh ÚPk.

yk Mk{Pui íkkBçkh-rÈokBçkhLk rð¼køkkuÅkze [þPk níkk. Aíkt çkLkurð¼køkkuyk ÅkðrðÈT yk[kpðkMk¾e heíku {kLkíkk níkk. yk Åký íkLk økúkkurLk:þf h ¼kðu 'ykðð[Lk' íkhfeyu {LkkP Au

ikoykyu 1. ykí{e{kMk fRðP-144 (Èðøk{Míkkþk), h. PðírkLkþkMkLk ÅÈ-64, 3. MðP¼Míkkþk Åkã-143 (Mk{Lík¼jMíkkþk-[þðÈLk Mkkh), 4. rSLkMíkkþík f Åkã-166 (Míkkþkðåk-rSLkþík f-rSLkþík f÷fkh) ðøkhu «kz Mksùkku ykÅPk Au sunk÷ WÅk÷çÄ Au suÅkifLkÈ Èðøk{kMíkkþk íkú ýuÅkúkkLk rp»P 'ððÈðMqh'Lku («ríçkkuÅðk) {kxuyLkkðPnkkP yuMðk¼krðf Au

ikoykurÈokBçkh nkþ yðw yif Åký «{ký «Míkkþk økúkk{k {xíkùLkÙke, ÅkhñkwWífx íPkøk yLkuðLk-rLkðkMk fhðLkk fkhýus rÈokBçkh MkkÈkPu íkúLku yÅkLkkðPk Au

ikoykuÅkðrðÈ níkk, ½kth íÅkMðe níkk, yok{kLkMkkhe rçPkÅkhf níkk yLkuyrÅfkpuÈðfí, þpPMkkLk íkúkk ðLk{kMkkrík fhík níkk. ykúke ÷kÅkúíkæ Lkuíúkk íkúLk rp»P MkkÈkPkuðeh rLkðkúy 700 ÷øk¼øk{k kt 'ðLkðkMke'Lkk Mkkfúkkúke ykæ¾ðk ÷køPk.

yk heíkurLkøkåÅLkú [kùkkLk{ ðLkðkMkeøkåA Åkzâw

- (økðkð÷e, Mðk{e Mk{Lík¼j)

ðzøkåA (Åk)

¼økðkLk{k nkðehLke Åkþkþ{e Åkxuyk©e WåkúkkLkMqh ÚPk. ikoykyeyu{Úkñk íkúkkúke yLkufðkh yLkuMk{úrkp¾h íkúkkúke Åkkt[ðkh þkºkk fhe Au íku yifðkh yuÅkMkík íkúkkúke þkºkk fhe ykçkúke þkºkkyuÅkÅkþko ynª ykçkúke íkxæ{kthnæ xæe øk{kLkuMke{kzu(ÅkÈh{k) yif rðþkx ðz Lke[uçkùkk níkk. yuð¾íkuykfkp{k kt MkkÈh 'økñPkøk' ÚPkuníkkuyk[kpðyuyíþkhuþ¼ yLkuçkxðkLk{kñqkoAuyú òýe ðe. rLk.Mk 1464 rð.Mk 994 {kt MðÈÈ

«{¼ ykX rp»Pklukuyif Mkkúkyk [kPÁkĚ ykĀPū 'ík{khe rp»PMMkrík ōz÷kLke sū Vu÷kpu yū ykpeōkĚ ykĀPku yLkuĀkAe MĀkrhōkh yōhe íkhV rōnkh fPku yk heíkuōzLke Lke [uMqghĀkĚ «kó ūōkúke yk. MĀĚĪMqghLkkurp»P Ākrhōkh 'ōzokāA' Yāku «rMkrĪ ĀkkBPku

¾hāh ! yk.MĀĚĪMqghLkkuĀkrhōkh ōzLke sū bk¾k-«bk¾kLke VĪPku VĪŌPku Au

yíPkh MĀe{kt Lkkokūy ōkthūokāAkoyu yLkf Ākxk okāAkúkkusL{ ykĀPkuníku yk heíkuĀkhMĀkh{kt MknPkwke fñ 84 okāAkuçkLke [ĪPk níkk. suĒhif{kt ōzokāALke «ĀkLkík níke.

yuōMíku {kLke pfkP Au fu [ñfñ, Ākgyōk÷okāA, LkyfĀkhepokāA (pēūi hokāA), fkr÷fk [kPokāA-¼kōzokāA, nĪkzokāA, {÷ĀkheokāA, rĪkhĀkyepokāA [Pkōk÷okāA, çkūrñyokāA (pk¾kōkāAki) ōkthūokāA Mkkúku½rLk MĪkĀ níku Ākī ĪkkúMkíkLkeP WĀkfĪ (ykMĪk÷-fō÷k) okāA Āy ōzokāALkkuMknfkhe okāA níku suōkík íĀkōkāA, ōzokāA yLkufō÷kōkāALk ½rLk MĪkĀÚke «íPū Au íĀkōkāA yLkufō÷kōkāALke yr¼Ōkík yuĀy ©e okkīk{Mōk{e yLku©e fĪpēMōk{eLk rMĪkíkku yk ĀkPōk yrōfĪk Ēpk{kt Mknrūkík nkōkLkĀkrhýk{ Au

yíPkh Ākñe-kt [īPōkM [k÷wĪPkuníku Ē¼kōpūíkayūnōy{pkĒík YĀk Ākhý fPñíkt sLkuhkfōk {kxu y.ōĀqkLkMqgh, Ākh{MĪkĀLíkf-MkōehĀkpe yk. {mLk [ñjMqgh, yk. ykPñrūkíkMqhe ōkthūoyu yfĀkhku «PíLk [k÷w fPku íkLk MĪkēLk «PíLkÚke [īPōkM íkqāku yLkuĀkúkk÷kuōĀĪk ÷kōke. yk íkhV 84 okāAkúkkūy ĀMkĪhkuŪkíkku [kŌPku Ākrhýk{u{M÷{Pkk MĀe{kt ½yċ okāAkurLkōP ŪE okPk. sLk ©{yĀkMkfkuyrĀfĪk íĀkōkāA {kt ykōe {ēPk Au yĪkuokŪPkkkĀk okāAkurōā{kLk hĪkk níkk.

ōzokāALk bkMkLkfk{kt M{k [khe¼ĒūĀkkr{Pk (rō.Mk 11Āk9), [k{ñzf (rō.Mk 1h01), (sLkPōk ōkē 3 Āk.1h3Āk) ¾híkh (1h04), yf{ (1h13), MĀĀĀkkr{Pk (1h36), ykōkr{f (1hĀk0) ōkthūokāAku {íkku rLkfēPk Au LkkōkñeíkĀkōkāA{kúke ĀkkP[Ē (rō.Mk 1Āk7h) íkúkk çkūrñ{ík rLkfēPk Au suĀkifēLk fñ÷kpu yk rōā{kLk Au LkkōkñeíkĀkōkāA{kt ōzokāALke M{k [khe níke.

yk heíkuōzokāA yurLkōkūokāALkĀkkt [LkLk{ Au

- (okōkō÷÷e, íĀkōkāAĀkēkō÷÷e, ¼k>kkĀkēkō÷÷e)

¼okōkLk ©e {nkōehMōk{eLke 44{e Ākkxu yk. ©e sōkā [ñjMqgh ŪkPk. íkyku yk. ©e Mkuç «¼MqghLk ÷½wokū¼Ākík yk. {ryhíLkMqghLk rp»P níkk, Ākh{MĪkōkĀkhe níkk. íkLkPkwP òye okāSyuyk [kPĀkĚ «ĒkLk fP

íkykúkk M{kP{kt «{kĒLku÷eĀū ōzokāA{kt rĪPkpñrūkōP ykōe okPñ níku yx÷uyk. sōkā [ñjMqgh rĪPkwōkh fhōkLkuWñf níkk.

yf çkk÷çkkūĀkēkō÷÷e{kt rōsPrsLkñjMqgh (rō.Mk 18Āk1) MĀeLke ĀkhĀkhk Au sLk Āk°k 9 Au íkLk ÷ĪP Au fu íĀkōkāALk íkñ çkMýk (ĀkkrxPp-okkĒe) Au íkyk «{kyu Au

1. íĀkōkāA, h. MkkzñokāA, 3. [WĒMkēPkōkāA 4. f{÷f÷MkkōkāA, Āk. [ñyokāA, 6. fñkēokāA, 7. fĪkĀkñkōkāA, 8. fñkñokāA, 9. r[°kzokāA, 10. fBSĀkñk, 11. ōzokāA, 1h. ykMĪk÷okāA, 13. {÷ĀkheokāA, yuĪĀkōkāALk íkñ çkMýkLke M{k [khe yf Au yk WĀkhkík ¼ĀyāAk, Ūē¼yċ, okĀkhk, Āk÷LĀkñk, ¼eLk{k÷, Lkkōkñe, çkñh, ½kōkñk ōkthūokk{«rĪkçĪ íĀkōkāALke s bk¾kykurníke. sLke ōP-ĀkhĀkhk yksu rōā{kLk LkÚke.

¾híkhokāALk ©kōf çkLkñMēĒMkurō.Mk 1680 {kt rĒokBçkheP íkñĀkÚk fñZñ Au

yíPkhūĀkñe-kt yk.ĀLkū hMqghy [PkĀkñ{kt ¼. {nkōehMōk{eLke «rĪk>Xk fhe, íPkhÚke íkúkkurp»P-Ākrhōkh

'[Pkðk÷' òkâA ìkhefu'ìpkrík ÁkkBpkuníkku rðç{Lke ìkñ{e MĒEelkk [kúkk [hý{kt yk. ¼đLk [jyMqmh íkúkk W.Ēđ¼jý òkrý [Pkðk÷òkâALkk pkMf níkk. WÁkkæpkps MĒðke, pđ [krh'òðkLk òknyðkLk, ykòk{ðĒe íkúkk pđ M{k[kheLkk òkðmf níkk. yk.sòkík [jyMqhlku íkú{Lkku pkk {épu MqhlSLkk Mkr÷ðf [krh'òkú{Lke Ákh Ýze yMkh fhe. íkú{yú yk ykĒpo ípkòkelku yrÁf WíMkrník fpko yLkuçkLkoyuMknPkòkeÁkyurçPkðkh fhðkLkurLkyp fpko

yk sòkík [jyMqhyur¼ðk÷{kt yLku yk. {rýhíLkMqhyuçu {kMk ÁkAe ÚkhkĒ{kt Mðòkòk{Lk fpð

Ákt.¾pk÷rðSPSLkk fúLk «{kyú'yk.sòkík [jyMqhyurçPkðkh fpko yk÷uLkkýçk÷, fkhxf, ÁkĀkr÷f, çkz, hks, [jyòkâA EípkřE yLkf pk÷kÁkhe yk [kpkoyu íkú{Lkupđ MĒðke yk÷¾e íkaykúkk nkúkus rçPkðkh fhe íkú{Lke yk;kkLkkuMðefkh fpko níkk

yk pðk{kt {nk{kíp ðMíkñkk÷ yLku íksÁkk÷ sLkM{kSLkk íksMðe ÁkĀkĒÉLíkkuníkk. íkú{Lk p'òkps p'òkLkk Mkvzku{kt LkkòkúyòkâAep yk.rðSPMLkMqhl, [Pkðk÷òkâAep yk.¼đLk [jyMqmh, ðzòkâAep yk.Mkú{ «¼Mqmh, yk. {rýhíLkMqmh, yk.sòkík [jyMqmh ðòkhu 11 'i ùkkBçkh yk [kpkoyu íkú{Lkku níkk, yđku Wð÷ð¼ {auAu

yúkkòkt yk.sòkík [jyMqmh {pke ðMíkñkk÷-íksÁkk÷ufkz÷- p'òkpsLkk Mkvz{kt Mkkúkkuníkk yk÷us Lkn^a rflíkwíku{yú fhkð÷- ròkhLkhh-ykçkúke «rík»Xk{kt Áky íkaykunksh níkk.

yk. sòkík [jyMqmh rðnhkLkç {uMkt. 1h8Ák{kt {ðkz{kt yk½kxLkòkh{kt ÁkĀkPko {ðkzÁkrík hkyku sðk'ñkn MqhlSLkk Ēpòk {lxuykòPku çkhh çkhh ðkkòkk ykçku=Lkk íkÁkúke íksMðe. pđ [krh'òkLke «¼k ÁkkzíkkuĒĒeĀp{kLk fktíkÁkz òúkk s hkykLktrph MqheSLkk [hý{kt ífe òkPñ íkuMknMk çkðPkuFu

'ynkuMkkúkkík íkÁkku{qík Að yú fne r[¥kkzkrĀp hkyk sP'ñknudēhrLkðkay MĒðík 17ÁkĀk rðç{ 1h8Ák{kt yk [kpo^e sòkík [jyMqhlku 'íkÁkk'Lke ÁkĒĒeúke y÷fjík fpko ípkhúke íkaykúkkurp»p Ákrhðkh 'íkÁkòk'y' Lkk{úke «rMkrð ÁkkBpkoyuMkēēepk hksðpuÁky íkÁkòkâALkuÁkkúkkLkku{kLPkuAu ÁkAelkk {ðkzLk hkykúke rð;króykyLkòkhpkLkk fwhçkLkkuMkçkĀ yLku íkÁkòkâAep yk [kpkò^e Ákðkúkyks MkvĀe ÚkíkñMk{kLk yk ðkíkLke Mkkúke ÁkðpuAu

yk. sòkík [jyMqmh sðk ípkòke níkk. íkÁkMðe níkk íkðk s rðākrLk»yík níkk. íkú{Lku yòheLke MkhMðíke «ípuk níke. íkaykoyu yk½kx{kt ðkĒ«Mkòku3h rĒòkBçkh yk [kpkòkuSíp k níkk. ykúke hkyk sP'ñknulMqhlSLkunehkLke sif y¼ā {kLke 'neh÷k'LktrçkeĀĒ ykĀke neh÷k^e sòkík [jyMqhyuLkk{úke MkkkkuÁík fpko íkaykúkkLk{k yksu Áky òkhhððíkkuAu yk [kpkò^e rð.Mkt. 1h87{kt {ðkzLk 'ðehpk÷e' òkk{kt MðòkâÁkĀkPko

W.Ēđ¼jýS yk.¼đLk [jyMqhlk rp»p nkðk Aíkkt yk.sòkík [jyMqhyuòkĀ M{kLk {kLkík níkk, ykúke íkú{Lk rp»pkuÁky [Pkðk÷òkâAep fnðzkððk Aíkkt yk.sòkík [jyLk rp»p ìkhefuyk÷¾kððkLktr¼{kLk ÷ùkk nkð íkku íkú{Lk çkLkðk òk Au

yk.sòkík [jyMqhlkuçu «ÁkLk rp»pku níkk.

1. yk. ^eĒđ¼jýMqmh- íkayku ðĀwðp{kt rĒúkeík, Ákh{ ípkòke, M{kúkoòkúúfkh yLku÷òLkLk ðh½kzu [z÷k Lkçkehk pðkLkLkúky ÷òLkLk rĒðMkus Ēerúík çkLkðe pfuyðe y{kðz pĀóíkðk÷k níkk. íkaykyk.sòkík [jyMqhlSLku rçPkðkhLk fpkçkt yLkLp Mknkpf níkk. yk MqhlSLktrð.Mkt. 13h7{kt {k÷ðk{kt Mðòkòk{Lk ÚkPñ yk. rðākLkĒEMqhl íkúkk yk Á{ðkñMqhl (W.Ā{fēšíkS) ðòkhu íkaykúkk rp»p níkk. íkú{Lkúke '÷½ñkkpk÷' pk¾k Lkef÷e Au

h. yk.rðSP [jyMqmh-W.Ēđ¼jýòkrýLke fĀkkúke íkaykúke Ēeúkk, jkLk íkúkk MqheĀĒĒ (rð.Mkt. 1h88{kt) «kó ÚkPñ Au íkú{LkurðSPMLkMqhl, ÁĒĒ [jyMqmh, úkú{fēšíkMqhl (Mkt. 133h{kt fĀk¼k»p xefkfh) ðòkhu rp»pku níkk. íkú{Lkúke 'ðzeÁkkpk÷' pk¾kLkku ykñ¼ ÚkPkuAu

rōḥ {Lke ikh} e pīkkçĒēlke yk. sōkīk [LjyMqhlk rp] »PkuīkuīkĀkōkāA, yLkuīkuīk Lk okā ¼kRLk rp »PkuīkuīkōzokāA, yk heīkuLk {kīkh ¼Ē ūkPku çkkfe yk çkLkuokāAkuç kt rMkōkīkLke yfīkk, Mk {k [kheLke Mk {kLkīkk, rçPkLke y¼Ēēīkk ikūkk Ēhf «fkhLk MkçkĀkuĀkōḍḍḍk ½Lke» x s hīkk Au

ikĀkōkāALk {mLkykūkku 'rĒokçkĀ' yk «{kyuAu

'flaxfoký, [kyfi#, ð@epk¾k, ikĀkōkāA' ðokhu ðokhu..

yk heīkurLkōkūĀkōkāALk AēuLk { ikĀkōkāA Au sūç kt yk s nōhkūke Mkī'Pk {kt MkĀmykurōā {kLk Au

- (yk. ©e {mLkMĒhMqhfjīk okōḍḍ÷e, W. ©e Ā {Mkōkhfjīk ikĀkōkāA - Ākēḍ÷e Ākēḍ÷e Mk { [P ¼kōk-1, Ākt ¾pk÷rōsPakýefjīk nMīkr÷r¾īk Āk]. 41Lke ¼k»kkĀkēḍ÷e ðokhu)

¼rō»Pōkye

WĀkh Ēpkō# RrīknMkLk Ākrhpe÷Lkūke yuLk →e ūkkP Aufu Ākī' ūkkūMkīkkLkePkūç kt fḍ÷kōkāA, i' ūkkBçkhkūç kt ikĀkōkāA yLkykSīḍf-rĒokBçkhkūç kt {mM½ yuĀkhĀkhkōkīk «ĀkLk pk¾kykuAu

ikĀkōkāALk yçPĒP Mkçf r¼ōk r¼ōk Ēḍe-ḍ [Lkku «kō ūkkP Au

1. rōḥ {Lke [kĒ {e MĒēLk «kh¼ {kt pkMkLkĒḍeyuMkōkīk { MkūkeLkusýkōPufu 'nuMkōkīk { ! ¼khīk {kt Wfç {kçk { okā yk. ©e ĒḍlyMqhlk Au ikūkk {mLkōḍ rōMīkkh Āk {pu yLkuPōkĀkPōk [k÷pu ikūyukāLke Mkōk fh.'
- (okōḍ÷e &÷krf-138)

h. rōḥ {Lke [kĒ {e MĒēLk WfçkhĀç kt ¾hīkhokāAep yk [kPōPo ©e rSLk «¼MqhlkūĀkĒkōīke Ēḍeyu «īPūk ūkE sýkōPufu 'ikĀkōkāALkkuĒLk «rīkrĒLk yçPĒP ūkpu {kxuīk {kuīk {kkt Mīkkpku ikĀkōkāALk ḍīkç kLk-rōā {kLk yk [kPō ©e Mkūç rīk÷fMqhlkūMk {SĀkīk fhku'

- (yk. rSLk «¼Mqhrp»P ykrĒokōhr [īk rMkōkīkMīkōkō [qh)

3. {kry¼jōdehu yk. ©e rōsPĒkLkMqhlkūMō; {kt fīkufu 'īk {kkh okāALk fīp÷Ākyūrfhep. ik {khe ĀkxĀkh rōsP pk¾k MūkkĀkōu'

- (Ākt ¾pk÷rōsP fjīk ¼k»kk-Ākēḍ÷e, Mt. 1889 suḍ. 13 pōḍkh, rMkhkne)

ḍMīkrōf heīku òE p fīkP Aufu yk sLk pkMkLk Mkhūf yLkurnīkōkĒe ĒḍĒḍeykūke ¼rō»Pōkye yīPk Māe rLkhĀkōĒē Mk [e Ākze Au

rō.Mt. 1h8Ā {k {ḍkzLkkyrĀĀkrīk hkykusPKMn nīkku sLk «k [elk rp÷k÷ḍ¼kuç kt sPīk÷, sPm÷, sPmkn yLkusPīkMn Lk { Āky {auAu çkkĀk hkḍ÷Lk ḍp {kt hkò hyMnLk ḍ¼īkūke 'hkyk' pk¾kLkku «kĒ¼kḍ ūkPku Au ikupk¾k {kt yLkç {uūkuç Mkn, Mk {īkMkn, fūkhMkn, {LūLkMkn, ĀkĒMkn yLkusPKMn hkykykuūkP. hkò sPīkMnLk rō.Mt. 1h70ūke 1309 MāeLk rp÷k÷ḍ¼kuç auAu yk hkò {nkĀkhkç {e, ḍeh nīkku ikū yuA ÷zkE {kt sP «kō fPkōnīkku

- (Mk¼MĀkīkhkP ¼kzhēfjīk '¼khīkeP hkBpku fK RrīknMk')

ḍze Ākkwkkx pk¾kLk yk [kPō; kLk [LjyMqhlk (yūḍk ; kLkMkōkhMqhlk) Lk ÷rnPk '÷kīf' Ākūkr {Pkūke rō.Mt. 1Āk08 {kt ÷kīf {īk rLkfēPk ikus ĀkhĀkhk {kūke rō.Mt. 1709 {k Zf {īk (çkḍep ikū÷k) yLkurō.Mt. 1818 {kt ikhĀkūke {īk rLkfēPk Au

Ākrh [P rō¼køk

©e ykLkĒrōð { ÷ Mkphei hS

yksŭke [khMkuð»koĀkðo yk ĀkĪðeLkuĀkrð°k WĀkĒpŭke ĀkkðLk fhLkKh, p°ktsP ikeŭkøkk Að÷k WØkhf, MkkĀw Mk {ksLkkurçPkuðkh fhLkKh yLkurðpeyoŭkikk sLk «¼kðLkuĀkkk: «fkp {P çkLkkðLkKh «kík:M {hýep ©e ykLkĒrōð { ÷ MkpheS sLk RríknkMkLe yf WBSð÷ fešíkYĀk níkk.

íkoykøeLkkusL { Rzh Lkøkh {kt rð.Mkt. 1Āk47 {kt ðepk ykMðk÷ ðkkðk {kt ŭkPkuríkku íkoykøeLkk rĀkíkkLkLk { ðk½S yLku {kíkkLkLk { {kýf níkk íkŭLkLk { ðk½S níkk yrík°ðkðk {kíkk-rĀkíkkLk Ākðk ðk½S fĪðhLku LkkLĀkŭke s ðhøp ¼kðLk sL {e níke. íkðk {kt íkĀkøkĀAkrĀĀkrík ©e {ĒTnuðrð { ÷ Mkphei hS {nkhksLkuMkPkk «kó ŭkPku íkŭýuçkk÷ ðk½S {kíkkE ysçk yá-p pĀðík rLknkæ yLkuyk pkmLk Mík¼ ŭkpu yŭ ¼rð»pðkye ¼k¾e íkŭLk {kíkk-rĀkíkkLk {ððe ðk½S fĪðhLkurð.Mkt. 1ĀkĀkh {kt Ēeukk ykĀke yLkuy {Īk {Ā Lk {hkĪPw

y {Īk {ĀLkŭíkus òŭkòŭkk {kt Í anæ WXĀw A ĒpðkLk ;kkíkk yLkurMØkĪk Ākhhøkk {e ŭkíkk økĀ©eyu íkŭLku ÷k ÷ Ākñ {kt Mkt. 1Āk68 {kt WĀkkaPkp ĀĒ ykĀPw yLkuçkuð»koçkkĒ {nkŭMðĀkðf íkŭLkuyk [kpĀĒ ykĀke sLk [kpo ©e ykLkĒrōð { ÷ MkpheS íkhefuðñ fpko íkoykøe Āk6 {e ĀkkxurçkhkPpk.

rð.Mkt. 1h00 {kt íkĀkøkĀALk WØkh ĀkAe yk °ký Mkuð»kø {kt MkkĀwMkMŭk {kt yrík rprŭk÷k [kh «ðp fhe økPku níkku Ākq økĀĒðLke yk;kk {æðe ©e ykLkĒrōð { ÷ MkpheS yuĀk00 MkkĀw ykLku÷E Mkt. 1Āk8h {kt [kýM {k ĀkkMuykðe÷k ðzkð÷e økk {kt rçPkuðkh fpko yk ĀkAe økĀĒpŭíkoykøeLkumkt. 1Āk83 {kt økĀALkPp ĀĒEŭŭkĀkLk fpko Mkt. 1Āk84 {kt yk [kpĒĒ ©e nuðrð { ÷ Mkphei hS fk÷Ā {oĀkPpk.

yk ĀkAe íkoykøe {kðk {kt økPk. ynª {kýf [ŭ Lk {Lku°kðf íkŭLkĀkh {¼ðík çkLpku yf ðæp p°ktsP {nkĪBP Mkk¼æe íkPp°kk fhðk [kðPku yLkŭĒpLk fpkoðk yðĀkŭke Lk ÷ðkLke «rík;kk fhe. Mkkík {uĒnkzurMØĀkñ ĀkkMku {økhðkz {ktr¼ð÷ ÷ kŭfayunŭ ÷ kŭfPkayLkuyk {kt íkoykøeLkLk pPkk {kt {ĪpWĀkPpk. ynªŭke {rý¼ýðehLke WĪkrŭk ŭkE. yk pkmLkhŭkf ðehLku íkŭýuĒhf {tĒh yLkŭWĀk°P {kt MŭkĀkLk fpko yLkŭíkĀkøkĀA pkmLkLk hŭkf çkLkðPk.

Mqhsyu {kðk, {ðkz, {ĀĀh, øktsñ, ¾¼kík, MkkñX, fln {, Ē {ý, {ĒĀkx ðøkñuĒp {kt rðñkh fhe MĒĒ {Lke « \Ākýk fhe, yLkf fŭkeŭkeoykLkñhKðP yLku64 fŭ íkeykLkĀkhsP fhe 64 rsLk«MkkĒkuWŭzKðP íkŭs rð.Mkt. 1Āk87 {kt p°ktsP røkrh Ākh ĀkĀkhíkk. íkŭke Sýo yðMŭk rLknkæe íkŭð¾íkPp°kk fhðk ykðe÷ r {ŭkzøkZLk hñðkMke ykMðk÷ fŭLk çkkYýk fŭkLk Ēkpe f {kPkkLkŭWĀkĒp ykĀPku Lku íkŭLke ĀkkMkuAð÷k WØkh fhkðPku

íkoykøeyuSðLk {kt ¾çk s WøkŭíkĀkŭpko fhe níke. íkoykøe yk;kk Lke [u 1800 MkkĀw ykLk [híkk níkk, yLkŭíkoykøeyuĀk00 MkkĀw ykLkĒrōð fPkoníkk. yk ĀkAe rðñkh fhíkk íkoykøe y {ĒkðĒ ykðPk. íkŭLku÷køpñfu {khkuytík M {P LkSf Au yk÷uyLkPpLk Ākhý fPw yk « {kýuLkð {uWĀkðkMuy {ĒkðĒ {kt ykðe÷ rLkò {Ākñk {kt rð.Mkt. 1Āk96Lk [Pk MĀĒe 7Lk «¼kík M {PŭíkoykøeLk { rMĀkðPk.

íkŭLkLkĪ h Ēñ [kðPkuøkPku Āký íkŭLke yŭkP fešík ĒpurĒpLkuySðkæ hne Au yksuyu «fkp {kt yLkf ¼krðykuĀkkŭkLkñfðPký MkkĀe hĪkk Au r[hSð yuPpkk {ĪkLk «ĪPp PkkLke ðĒLk ñou

©e nehrōsbMqhs

y⁹MKLKk RrīknMk{kt, ¼khīLk RrīknMk{kt yLkusLk ©{yīkkLk RrīknMk{kt soykūtkLk{ Mkūtkhe bkneūke ÷¼kP Au sūLk Ākrōk M{hýLkunòhku{klkōeykuyr¼dōkĒLk ykĀkuAuyLkusūLkKur[hSō yūkhĒn yksuĀký ĩk÷e s Wōkīk heīkunPkīk Au yu©e nehrōsbMqheī hS sōkīkLke {nk{e-e ŪpĀōīkykūLk yf nīkk. Mkīfyku çkkĒ «okxīkk ĀkūP&÷kif ŪpĀōīk{klk yf yōz ĀkūP«¼kōf nīkk.

īkaykūeLkku sL{ Mkt. 1Āk83{kt Ākk÷LkĀkm{kt ŪkPku nītku rĀkīkkLkLk{ fmkpkn ykMōk÷ yLku {kīkkLkLk{ LkūkeçkkĒ nītk nehuīkūLkMkMkhe Lk{, ĩtkn ðkūke ðpu{kīkk-rĀkīkkLkMōokōkMk ŪkPku nehuĀkkxy ĀkūkkLke çkūLkLk ĩPkt okPku yn^a ĩĀkkōkĀALk ©e rōsbĒLkMqhsLk WĀkĒpu īkūkuMkt. 1Āk96{kt Ēeūkk ÷ðhkōe. yk ĀkAe rōāçPkmk fhe «[z rōīkk «kó fhe. yk rōīkkūke ykf»kkR ĩkūLk okĀ©eyuMkt. 1607{kt ĀktzīkĀĒ ykĀP Mkt. 1608{kt ðkt[f WĀkkaPp ĀĒ ykĀP Mkt. 1610{kt yk[kpĀĒ ykĀke ©e nehrōsbMqhs Lk{ ykĀP Mkt. 16hh{kt okĀ©eLkku MōokōkMk Ūkīkk ĩkaykūe ĩĀkkōkĀAkrĀkrīk ŪkP.

rLkĀkkĀk {kōkūke «\Āký fhLkth ĩkhefūM{lx yfçkhuīkaykūeLkuyk{Pký ykĀP LkuīkūLkku ¼ōīk çkLpku çkkĒpkLke °keS yk¼ sōk p¼ yçk÷ Vs÷uĀký ĩkaykūe MkūkuyĀkōōĀkrh [P MkaPku Mqhsyuy{khe, sLkīkŸō «[kh yLku «k{kryf LPk {kxuyĀkō «pkMk fpku M{lx yfçkhuīkūLke MkĀūkkūke yðE rō.Mkt. 1640{kt sokĒkūĀLkĀĒ ykĀP

yk ĀkAe MkĀkōyōSōLk Ā{e [kh {kxūpīkeīk fhe, M{lx yfçkhuLk «rīkçkūĀe, ĩkūīkhk yLkf ĀkūPfkPku fhe Mqhs rō.Mkt. 16Āh{kt MōokĀk{ MēĀkōPk.

©e {rýrōsbS ĒkĒk

ĒkĒLk Lk{ūke MkwrMkō, yksLk 680 sū÷k Mōōke MkĀkykūkūke 3Āk0 sū÷k MkĀkykūkk ykāsLkf yLku sLk M{ksLk yLkf «¼h «īkkĀke Mqhsòhku īkūkk {mLkòhkkk okĀōpo ©e {rýrōsbS ĒkĒk Mōōke MkĀūkkLk ErīknMkLk ykĀ «yīkk Au

īkaykūeLkku sL{ ¼kPýe ĩkēkoĀkMku y¼kh okk{ {kt ðepk©e{k÷e jkkrīkLk SōLĒkMk pĀLku [m ok÷kççkkĒLke fP4urō.Mkt. 18ĀhLk ¼kĒhōk {rnLkLk pif÷ Ākūk{kt ŪkPku nītku ĩkūLkMkMkhe Lk{ {kūke [Ē nītk {kūke [Ē Ūpōnrhf jkkLk «kó fpkoĀkAe rĀkīkkLk ĀĀk{kt òztkP. yk ðp k rĀkīkk©e fk{ĀĀkLk ybku¼z k rsō÷kLk Āk÷e okk{ {kt ykōeLku hīkk.

yf ðp ĩkaykūMōōke MkĀwrphkūýe ©e fešīkrōsbS {nkhksLk Ākrh [P{kt ykōPk Lku yĀkōōĀ{o «rīk ŪkE {mLkSyuy{kūke [ĒLkūĀkheūkk {kxūkkzkuM{p ĀkūkkLke ĀkMkuh³4e Āk÷e okk{ {kt Ēeūkk ykĀke {rýrōsbS Lk{ hkīP mōk{ nkhksLke yĀkōō ©ōkūke Mōōk fhīkk {rýrōsbS ¼qk ĩĀkūpko fhīkk. {kMk-çku {kMkLkkt WĀkōkMk, ykPçk÷ [k÷ws nkP. ÷ok¼ok yfPkLk ĩkkurLkPr{īk ĩkūXk{ [kūōnhk fhu! SōLkLkuykūkh yLkūçkkīk ĩĀkūpkkūke rLk{e çkLkōP yk rLk{e ĩkkūke ykf»kkĒ yLkf «īkkĀke Sōku ĩkūLk rp»P çkLp.

rō.Mkt. 19hhLk sū MkĒ-13Lk rĒōMkuīkūLkūĀLpMkĀĒ ykĀP LkupkMkLk yĀkōōMōōk fhe ĩkaykūe hksLkōkh ¼kīkūrō.Mkt. 193ĀLk ykMkuMkĒ-8Lk rĒōMkuMōokōkMk ŪkP. sLk M{ksLkku ©ōý ðokkku «īkkĀke RrīknMk yu ĀkūPĀkMkLk yk¼khe nkūkkūke «īP sLk çkĀ [ku ĩkūLk hks y¼ōĒu Au

©e çkñÖrösPS {nkhks (©e çkñhksPS {nkhks)

yksLke MÖðke MkkÄwkkLkk ykrË « [khf, MÍPðeh ©e çkñhksPS {nkhksLkkusL { R.Mk. 1863 {kt Äktöçk {kt ÷MÄPkyk LkSf Èw ðk ökk { {kt Ükpknítkku íkuLkk rákíkkLkkLkk { xifMkn yLku {kíkLkkLkk { f {kËunítku yzok Ä {ðehíkk {kxuÄktfkbw ÷e¼ fkuL {kt sL {w yk çkk÷fLkkLkk { çkxw Mkn nítku

¼khík {kt hksçktíLkku ¼zfkuÚELkuçkñ kE ðkpknítkuÄý Ä {çktíksLk çke çkÄuððkE ðkpknítkk çkxw MknLku LkkLkÄýÚke Ä {oíkhV ykf»koy nítku yLku yf rËðMk {kíkLkkkt ykMnykuðä [u íkuL yuMkkÄwÜkðk {kxuðkñípkok fPko çkxw MknwökÄ {kxuXñXñ ¼xfE MkkLkMke. çkkðk Lku yðÄkñkkkuÄkrh [P Mkkæpku Äý íkuLkt rLk»Vwíkk {æ. rLkhkþ ÚkE íkuÄkkAk Vpko

Äktöçk {kt yk ðwþk Þríkykkk yLkuMÜkkLkðkMke MkkÄnykkkÄkrhçk÷ nítkuÄý Þríððokof [Lk yLkufkr {LkeLkku ÷kú4e ÜkíkkusíkkunkðkÚke Mkk. MkkÄnykuíkhV ÷kúfkkke ¼Äóík ò {íke níke. çkxw MknLkuÄý yuykf»koy ÜkpñLkuMkt 1888 {kt Äk [emk ðwkkke íkYý ðPulMÜkk. Èeükk ÷eÄe. Lkk { çkñhksPS hÍPñ MÍPLke ÞkÄ {kxuLkef÷w-k çkñhksPSyursLkkok { yLkursLkðkÿeLkkuyçPkkMk fPkoÄý yuLkúke íkuLkuLkðk s jkkLkLke «krö ÚkE. íkuLku ÷køþwufuy {kñwðíkkk rsLkkok { {wçk Lkúke. yk [kðemkuf ÷kf {wÄkrÿk çkkÄðe íku yLku {çík ÄkðLkkurðhkuÄ Þkþeþ Lkúke çkMk, yn»Úke íkoykkk {ÜkLk ÞY Ükpñ MÜkk. M {ks {kt ÞPkhu yk rð [khku «MkkPkoíPkhuÄhíkefÄk sðe ÷køkÿeykusL {e, çkñhksPSLkuLk»x¼w fhðkLke Ä {fe yÄkkE.

Mkt 190h {kt {nk«íkkÁke {ç [ËS {nkhksu íkuLke ÄkkMkuÈeükk ÷eÄe yLku yf ðwkkçkË s çkLkuökÄ rp»bu {wÄkrÿk íkkze Lkk¼e. yLkif Ä {fe ykuðä [wÄktöçk {kt çkLkoyulMÍPkkÉþ fhík ¼ç ðk {kzab Mkt 1908 {kt ©e ðfð [ÿS Èerúík Ükp. yk {nk«íkkÁke r»kÁkwe Äktöçk Akze, {khðkz ð»Äe økshkík {kt MkkÄÄ {o «ÄÄýk {kxu ykðe. rMkðk [÷SLke Þk»kk fhe 1911 {kt ¼kðLkøkh [kíkukkk fPð M. 191h {kt y {ËkðkË {kt ©e {rÿrösPS ÈkÈk ÄkkMkuíkkoyku yMÖðke Èeükk Mðefkhe. ©e {ç [ËS yLkuðfð [ÿS íkuLkk rp»P çkLk. økshkík {kt ÞríkykkkMkk {ÜBÞ nítku íkuLkk rÞrÜk ÷k [kh Mkk {uMkkíyusmkË çkku ÷kðe. yk ÄkAe Äkkk: Äktöçk {kt ðkp. íþkt ðwkkMkkíPÄ {kkku « [kh fPkoMkt 19h9 {kt økshkík ÄkÄkÞko

Mkt 193h {kt MÜkk. M {wëkþ {kúke çknkh Lkef÷e Mkk [k Ä {k «ÄÄýk fhík ykí {khh {S 18 MkkÄnykuMkkúku økshkík ykÜPk. {ç [ËS {nkhksLkuøkshkík ¼wkkÜPñ fkrXÞkðkz ðfð [ÿS {nkhksLkuMkkÜPñ ©e ykí {khh {S {nkhksLkuÄktöçk ¼wðk yk jk fhelkuLkeríkrösPS {nkhksLkuMkkítk íkhV {kúfÞk. rp»PkoyuökÄ-yk jkkLkuÄkrhÄkÿo fhe MÖðk sLkÄ {kkuzfkuðkkzäku

y ÷krff Ä {æwfe, yMke {ykí {çk yLku yðz rLk:MÖkúkkkíke ykÄkík yk çkk÷çkñ [khe ©e çkñhksPS {nkhks yksLke MkkÄwMkkLkk ykrË slkf fnðkP. yuLke rLk:MÄkñíkk ysçk níke. M {Mík SðLk {kt yuLkusLk M {ksLkkuzfkuðkkzððk çkLkítk çkÄw fPð yLkuÄkkíkkLke ÄkA÷ WBSð÷ rp»P {z÷eLku {çfíkk ðkp, suLkk Lkk {u yksuÄý M {ks sÞðíkkuAu íkuLkk rp»Pku 3Äk níkk Lku yksu íkuLkk M {wëkþ {kt ÷k¼ok 400 MkkÄnykuAu

yðk MÍPðeh çkñhksPS {nkhksLkuMÖðkðkMkt Mkt 1938 {kt Ükpku ðËLk nku yuMÍPðehLke MkkÄwkkLku!

©e {ñöíkrösPS økrý (©e {w [Ë {nkhks)

saykusLk MkkYÄke ykfkþLkk MkkPøAu yLkususLkÄ {ðÄke hÍBÞ {kt MÖMkkÿkkÄep Au yðk íku {Mkkí hLke ({ç [ËS {nkhks)Lke Míkíkk fhðk {kxu {khe ÄkkMkunðh S¼ Lkúke íkkk {LkuÈw¼ Au

ðíkçkLkLkk ÷k¼ok kÿMkkúke Mkkzk»kÿ MkkulMkkÄwMkk {wëkþLkk ykäsLkf íkøkÄkÄkrÄÄkrík ©e {ç [ËS {nkhksLku MÜkkLk ykÄwLkf © {ýkkkk Eríkknk {kt yLkhe heíku «fkpe hÍkuAu SðLk¼h ÞkMkkLkMkkðk fhLkkh. yLkuMkkÄwMkk {wëkþLke ðfðLkurðfMkk fhLkkh ©e {ç [ËS {nkhks {kxu ©e {Ë rðBÞkLkÈMkkqS (ykí {khh {S {nkhks) Äý ÄkkíkkLke Äkð {kt íkoykøeLku 'Mkk»rík {ñöíkkkrýhkò' fneLkurçkhÈkðuAu

ikayk@elkkuSL { Äktöçk ¾kíkuþeþk ÷ fka Lkøkh {kt Mkt 1886 {kt ykMöðk ÷ jkkrik {kt Ükþkuníkku íkuLkk rákíkkLkk Lkk { Mkt ¾þk yLku {kíkkLkkLkk { XkFkhçkkE níkk ikayk@elkkuLkk { {¶ [É níkk {kíkk-rÁkíkk ZEF {íLkk yLkþkþe nköðúke íkuL s LkkLÁkýúke MÜkkLf {køeoMkkÁkk Mkkøkaç kt ykðöðúke íkuLke EáAk ðhkaþ Ákhý fhðkLke ÚE. [kÉ ð»kMwÁe Üþkðnrhf jkkLk {þÜþk ÁkAe ikaykayúÉeükk ÷ ðLkkuÁkkükkLkkurð [kh ònth fþka ©e çkøthkþS {nkhksLkuMLkkf {køeo Á {oÁkhúke ©ðk QXe øKE níke. íkúke íkuL yuÁkkükkLkk rþ»þ ©e {¶ [ÉS {nkhks MkkúkuMöðke Éeükk Ákhý fhe yk ÁkAe ykX ð»kMwÁe Äktöçk {kt Mkt 191h {kt ©e {ryrðsþS ÉkÉkLkk rþ»þ çkLþk, yLku {¶ [ÉS {nkhks {MöíkrðsþS Lkk { Ákhý fhe íkuLkk rþ»þ çkLþk.

Mkt 191hLkk [kíkuLkk y {ÉkðkÉ {kt fþð yk ðæþ Lkøkhþk «uLk¼kELkkík {k { fkaçk íkuLkk hkaøe çkLþk íkuL s Lkøkhþk nuLk¼kELkk çknúkk Ws {çknúkkÜþkíþkLkkðkye {kxuÁkkükkLkk {fkLkkurðþkæ fhe WÁk©þ ikhefuykÁþk ©e çkøthkþS {nkhksLke ðþkðMÜkk nköðúke ikaykay {ÉkðkÉ {kt s hniðk ÷ kþþk. ynª s íkuL yuøkwÁ {nkhksLkk Lkk {úke ðþð [ýS, ykí {khhk {S íkúkk çkeð hO MkkÁnykúkuÉeükk ykÁke, ðúkkðúkk {kt ÷ øk¼øk Ákkayku MkuMkkÁkkku Mkt {Ékþ ðÁe øþkuÁký íkuL yusæ ÷ e Éeükk ykuykÁke íkuçkeðLkk Lkk {úke s ykÁke. Ákkükurþ»þ {kn {kt fÉe Lk VMkkþk.

íkuLke yÁkðo «rík¼k yLkurðíkk rLknkæ ÉþkrðsþS {nkhksuMkt 19h3 {kt þkøkkü nLk fhkðe økye ÁkÉ ykÁþk yLkuykúke çkÁk MkkÁnykúkuðze Éeükk Áký ikaykus ykÁkíkk yk ð¾íkuyk¾k Mkt {Ékþ {kt økye ÁkÉ Ákh ikayku yf ÷ k s níkk íkuLkuykúke yk;kk Lke [uðþð [ýS, ©e ykí {khhk {S, ©e ÍðhMkkøkhS ðøktuhnúkk.

Mkt 19h1 {kt {mÁkrþk {kxu [[koLkefæ. {¶ [ÉS {nkhksupþk É ÷ Ákík¼kE ¼økw¼kMkk ÁkkMkuMk¼k ¼hðe íkúkkLkunhkkÜþku yk ðæþ þktíMkkøkhSyu [[kollÁkze LkúkkúkkÁký þMMLk {kxuymíkfíkkMkk {S Lkøkhþk «uLk¼kE íkhhk Éçkkðe ÉeÁe. økwÁ {nkhksLkk MðøðkMkk ÁkAe íkuL yuMkt {ÉkþLkk Mkt fLk yÁkðo çkMð {ýkkúke ðæðe hkíþk níkk íkuLke ykýk ÷ káðkLke fke Mð; uÁký fðÁkLkk Lk fhíkk ikayk@eyu90 sýkLkuÉeükk ykÁke, Áký ÁkkükkLkk rþ»þ íkku Ákk [s çkLkkÜþk. ykðe íkkurLkhhk¼k {kLkíkk ! þríkðøkkúke yrLkæ Mkt fLkkuÁký íkuL yuÁkðo «rík¼kúke íkze Lkk¾e níke, þMMLkLkk ikaykay økye {Lkkíkk yLkuçkÁu íkuLke yf AºkkAkþk ÁkúkhkE hnúke níke.

økwÁðbo ©e çkøthkþS {nkhks yríkðð Ükðkúke íkuLke Mkkúku ikayku 1h ð»oy {ÉkðkÉ {kt híkk níkk. yk¾k Éeükk ÁkþkþLkk 33 [kíkuLkk {kúke h7 [kíkuLkk íkkuíkuL yu {ÉkðkÉ {kt s økkéþk. Mkt 1944 {kt íkuLkk ÁkøkuÜþkÁe WÁkzáku yuÜþkÁ ðÁíkkus øþku íkuLku y {ÉkðkÉúke {kLk {kt ¼kðLkøkh ÷ E sðk {kt ykÜþk. Áký fR MkkÁkhkuLk Ükþku LkuþMMLkLkkuMkk [kuMkíkkhku¼kðLkøkh ¾kíkuMkt 194ÁkLkk {køþh ðÉ-6Lkk rÉðMkuMk {krÁÁkðf ykúL {e øþku

{kLkðeLkkuÉin úký¼kþk Au Áký SðLkLkk Mkt fþkúke Mkk¼ y {h Mkt ðæe Au Mkkkh {kt Bþkt MkwÁe «fkþíke hnþu íþkt MkwÁe {¶ [ÉS {nkhks Mkt y {h yLkuykþk hnþu yLkk fešíkøkkLk Mkt økðkíkk hnþu

{MLkhs ©e ðþð [ýS {nkhks

yksLkk íkuL s økEfk ÷ Lkk fæ ÷ kþ «¾h yk [kþkúkuL s {MLkøhkkúkkøkwÁkÉ nkMk ÷ fhLkhh, Ákh { «íkkÁke ©e ðþð [ýS {nkhks íkuLke rþþk íkíÁkhíkk, þkÁlíkr «þíkk yLku rLkhr¼k {kLkíkkúke sLkMk {ks øyékk Au

ikayk@elkkuSL { Äktöçk Éþ {kt ÷ knkth rsð ÷ kLkk hk {Lkøkh þnth {kt rð. Mkt 1890Lkk Ákkk MktÉ-11Lkk rÉðMku Ükþkuníkku rákíkkLkkLkk { Á {sþ yLku {kíkkLkkLkk { fþýkÉðe níkk jkkíku ikaykaykøðkæ níkk. ikayk@elkkuMkkkhe Lkk { fÁkkhk { níkk

okk{Xe rLkpkα {kt yÇPMM fhe [kĒ ð»kðke ô{hu íkykuÉfLkuçkKk. yk ð»k Áktòçk{kt Zçf{íklkù «kçkòP níktü Ä{ðf»kòk»k fñkhhk{ Áký íku {íklke rçPkyku fhðk ÷køpk. fñkhhk{Lkù ðurðpk» fhðk{kt ykòP» níktü Áký fhĒ fkhýMkh íku ík»atü çkesuXfkyúðkík [k÷íke níke Áký íku {»íðe hne yk ð¼íkuMkt. 1903{kt çk»hkpS {nkhksu{mlk {ç [ĒS íkùkk ©e «ç [ĒS MkkùkuZçf {íklkkuípkøk fpko

fñkhhk{SLk ÓĒP{kt ðhkøp ¼kòLk ðøke níke Mkt. 190Ák{kt íkuç ýuĒeùkk ÷ðLkkurð [kh fpkoÁký íkuç Lk ÙkE pòP» Áký çk»hkpS {nkhksuMkt. 1908Lk y»kkz MkkĒe-13Lk rĒðMkurĒðne{kt Ēeùkk ykÁke, Lku íkuç Lkù Lkç {ðfð [jýS hkíP»ðfð [jýS {nkhksuĒeùkk ÁkAe yÇPMM yLku¼Áòík{kt ¼çk »pkLk ykÁP» yk ÁkAe íkykuøkshkík{kt ykòPk ynª íkyku©eLke ÁkùP«rík{k ¼çk rðMíkhe.

Mkt. 191h{kt y{ĒkòĒĒ{kt çk»hkpS {nkhks {ç [ĒS {nkhks íkùkk ðfð [jýSLkù Lkç {mlkhs ©e ðfðròsps hkíP» yk ÁkAe íkykyuøkù{kLkùkkù{ rðnh fhe Ä{kùĒĒP ykÁkòk {kzàku íkuç s pMkLkrník {kxu yLkf fpkø fhðk {kzàk. íkuçLke ðkye yíkeð {Áh Lku«íkkÁke níke. yLkuÁíkt íkykyu»÷k Lk{úník fu fhĒ Áký Mkk{ushk Áký fzf ðíkùk Lk Ēk¼ðíkk. ©e çk»hkpS {nkhksLk MðøkòkMk ÁkAe íkuç ýuÁkkùkkLk økù¼kE {ç [ĒS {nkhksLkuðze÷ {kLpk Lku íkuçLke ¼Áòík-ròLkP{kt ÁkkùkkLke {n»kk M{S p»ktsPLk Íøkzk{kt íkuç ýuçknwfk{ fpò íkuç s ¼kòLkøkh{kt [k÷íkk ÍøkzkLkupkøk fpko 'sLk Ä{o«fkp' {krMkf Áký íkykùke Mkk{ríklkù Vª Au

{nkhks©e Ēeùkk ÷eÁk ÁkAe Áktòçk{kt øký ð»kohíkk. Mkt. 1911{kt økshkík{kt ykòPk íkuÁkAe Áktòçk økPk s Lkùke. økshkíkLk 38 [kuç kMkk{kt yzÁkyzÄ ¼kòLkøkh{kt s fpko íkuç ýuSòLk{kt Að÷e ½ze MkkĒe sLkrðákp»k íkuç s ÁkkXpk»k {kxu Vefh fpko fhe. Áký Mkt. 1949{kt ÒpkRÁyúðh fpòLku 'yrhnik, rMkØ, MkknùLk »pkLk{kt ðpk¼ MkkĒe Mkkík{Lk hkíLk Mkkzk Lkð f÷kfuĒnkùMkøko fpko

íkuçLk Lkç{Lk Ēerùkík f» 10 MkkÁykyuníkk, suçkt f»÷kf «¼h «íkkÁke {mLkðhkuLkuMkqhðhkkùkkuMk{kòp ÙkkP Au yksuÁký íkuçLk Ákròk Lkç{ ÁkA» 1hÁk-1Ák0 MkkÁw»p»pkùke Mkkípk Au

©e rðBPKLĒMkqhS (ykí{khhk{S)

'{nkLkù¼kòkupkík Ùkkyku! ÁP»Áhky ÁktòçkLkkt ÁkùP ðøkpuípkhu {khh fhíkkP ðÁw«íkkÁke LkuÁktzík Ák»nk ík{Lku {»e hnpu!' íkÁkuç çík çk»hkpS {nkhksLk yk M{Úko pçĒkùkkùMkkùkkífkh íku ©e rðsPKLĒMkqhS- «rMkØ Lkç{ ykí{khhk{S.

çkn»wíkíkkLke çkhĒðkòkk sLk M{ks{kt ðnðzkòLkhh yuMk{Úko{mLkÁkùkòLkkuSL{ Áktòçk{kt s» {LkĒeLk rFLkhu f÷p Lkç{Lk økk{kt økshkíke rð. Mkt. 189hLk [Pk MkkĒe-yf{Lku økùÁðkhLk hks ÙkPku níku rÁkík økýp [jý rMkkneøeke {kxuÁktfík V÷pòríkLk MhĒkhkçkt ĒeðLk f»Lk yZeÁhk fÁk» çk»ùkròkP níkk. {kíkLkùLkç{ YÁkkĒe níktü p»¼Ä{çkt {kLkLkhhk Ákrík-ÁkíLkeyuÁk»k sL{kùMkð Áký yuheítuV»sðe-ku

rÁkík økýp [jýLke hksMke {níðkfkùkkykuçknw»ðpk» níke. Áký LkMkeçkùpkhe Lk ykÁke. Mkhfkhe Lkçfhe{kùke yuçknkhðxu [Zák. ípkùke ykòkùLk rfò÷k{kt fhĒ ÙkPk Lku yf Ēnkzku yf øk»eLkù íkyku rLkpkLk çkLpk.

{kík YÁkkĒe ÁkkùkkLk LkLkçkesLk [jý sðk YÁkt»k Ák»kLku ÷E ÁkríLk r{°k òÄ{÷ ykMkðk÷Lku íPkt Shkøkk{uøE. òÄ{÷ uykòP ykÁke rĒ»kkLku ¼ykdòk {kzàku

òÄ{÷ sLk níkuLkuíkkùíPkt MkkLkf{køkeoMkkÁy/kùkkùykðhku ððhkuhnùku rĒ»kkùMkkÁy/kùkk Ákrh [p{kt ykòPku Ákç{f Mkkfkhkyu«çk» «¼kð ÁkkzàkuLku òÄ{÷Lke ½yep ð¼ðe ÷k÷ [kùky»øke fhe rð. Mkt. 1910{kt ÁktòçkLkç {k÷hfk»zk{kt íkyuMkk. Ēeùkk økny fhe ynª íkuç Lkù Lkç{ ykí{khhk{S h¼kP»

yki{khk}{SLke yçPKMkPôik yÄkðonike. hksLkk 300 &=kf fKMÜk fhðk ikkuh{ikðkik. MÜkkLkf{køkeo Mk{ksLke ik{k{k{ pk+MÄkrÿk ikuf yu{æðe ÷eÄe. Äky ikuf Lkku;kkLk¼qðkuyki{k ðÄw{kokikkm ikku yuf yuMk«ÈkPS ÈimELke Äkhðk Lk fhikk ykokα yçPKMk [÷kðkuy Äky ykkuÄkrhÿk{ rð=üký ykðPw MÜkk. Mkk«ÈkP ÄkhÜke ikuf Lke ©ðk nxe økE. yLkf yÄkrÿkykuMk{uÜkE ikaykurð.Mkt. 1931{kt hO MkkÄmykuMkkÜkuMkk«ÈkPÜke sÿk Äkzák Lku Äkðçk{kt MÄÄ{Üke «ÄÄkyk fhðk ÷køpk.

rsLk{ÿik, rsLk{tÈh Lkupk+elke Mkk[e «ÄÄkyk fhikk MknwMkkÄmyküke EäAk p°kps røkhLkh ðoknuikelÜkküke fhðkLke ÜkE. yLkuR.Mk. 193h{kt økshkik {kxu«Pky ykÈP y{ÈkðE{kt ikuð¾ikuÄkh{ «ikkÄke çkwnkPS {nkhksLke nkf ðkokike. yki{khk}{S {nkhksLku y{ÈkðEü y¼qkÄkðomðkokik fPw brikðoko yLkuçkeò WíMkP «ÄÄfkumMk{uyki{khk}{Syusçkhe sinkÈ søkkðe. rð.Mkt. 193h{kt ikaykyu©e çkwnkPS {khs ÄkkMkuMkðøke Èeükk Mðefkhe. MkkÜkkk 1Äk MkkÄmyku ikuf Lkk rp»P ÜkPkt

rð.Mkt. 1933Lk [kíku{kMk ¼kðLkøkh{kt fhe ikaykuÄkk: Äkðçk ikhV økPk. Mkt. 1937Lk [kíku{kMk økshkLkðk{k{kt fPw ynª ikuf yu'sLkíkÿðkÈpó Lk{k{f MÄh økÜkLke h[Lkk fhe. Xh Xh Lkðk sLkkuçkLkkðPk, Lkðk rsLk{tÈhkuMÜkkÄPkt yLkf pk+kÜkka fhe Äkh{ikðkrÿyükküÄkhkMík fPko yk{ Äkk[ð«kMkÄe ÄkðçkLku¾æe ikayku Äkk: Mkt. 1940{kt økshkik ikhV ÄkkAk ðèPk, yLkuiku[kuf kMkçkfkLk {kt fPw økshkik{kt ykðelkLkøkhPw «uf k¼kE yLkupk È÷Äkík¼kELkk ÄkyomknfkhÜke 1ÄkO sax÷k MÄh rsLkçkçkkuÄkðçk{kt {kfðPk.

Äk÷eikkýkLke Pk°k fhelkuÄkkAk Vhikk ¾¼kíkLkk «k[elk ¼kzhkayuyuf Lkk rðäkðPkmðke rÈ÷Lku¾qk ykf»Pw ynª yuf {MkLke ÄMkhikk fhe. yçkLkríkr{h ¼kMfh Lk{k{Lkku{níðLkkuøkk yk ð¾iku[h{kPku ynªÜke ikaykuMkník økPk Lku[kíku{kMk Äky íPkt fPw Mkník{kt ÷kzyk ©e{kαelkumk½{kt ÷ðkLke ikuf yurn÷[k÷ WÄkkze ikuf s çkeò yLkf fPko fPko

[kíku{kMk ÄkyomÜkíkt ikayku¼Y[ðzkÈhk, W{æk, çkknMÄLkk hMíkuÜkE y{ÈkðE ykðP {kE ÄkÄkhðLkku ¾qk yokón níkkü Äky ükðkMkPkk s Lknkúke yk ðæk Äk÷eikkýkLkk ÍøzkLkM{kÄkLk ÜkðÜke ikayk©e Äk÷eikkýk ÄkÄPkyLkuíPkt s [kíku{kMk fPw sLk Mk{ks{kt ikuf LkkuPkmLk«uf yLkurðíkk ònth ÜkE økPk níkt. slkk Äkrhÿk{u Äk÷eikkýk{kt s ikuf Lku¾qk {kæx XkX{kXÜke yk[kPÜke ÄÈðe yÄkE. Mðøke ÈeükkLkLk{kt yLktðsPS níktuyk÷u rðSPkLkÈMqh ikhefuykP¾kP. Mkt. 1944Lk [kíku{kMk hh MkkÄmykuMkkÜkuhkÄLkÄk {kt fPwku y°kuÄkðçk fMkhe ©e rðSPð÷¼MqhSLkuÈeükk ykÄe.

Mkt. 194ÄLk {nMkýkLk [kíku{kMk{kt ikuf yu½ýkMÄh fPko fPko y°ku'sLk «&™kækh' Lk{k{f MÄh økÜkLke h[Lkk fhe. ikuf s PkðkPkk rðíkk zli.nkkk÷uÄk°k ðPðnh pY fPko ynªÜke ðÄÄk {kt yuf [kíku{kMk fhe ikayku Äkk: Äkðçk ÄkÄPko

nðu ikuf yuÄkðçk{kt rsLk{tÈhkuMÜkkÄLk fhðkLk fPw ðM¼h WÄkzâw «Ük{ «rík»Xk {k÷hfkæzk{kt ÜkE. çkeS y{ÿMk{kt ÜkE. yk ðæk ikuf yufæ÷kP ¾[kæ rhðkòuykAk fhkðP. Äe{uÄe{uikuf Lke fešík çkÄu«Mhíke síke níke. yk ð¾ikur[fkøkuPnu{kt ¼khíke 'rði' Ä{oÄkrh»kE' {kt ikuf LkuÄkÄkhðLkkrLk{Pky {èPw MkkÄmykükk fzf yk[kh-rð[kh {sçk ikuf LkwsðnyPðP nkðÜke sLk økBPnyk ©ePw ðeh[È hk½ðSLkuíPkt {kf÷ðk {kxu ikPkh fPkyLkuÄkkLkLke ÄkkMkuhk¾e sLk ikÿðkLkkuÄkPky yçPKMk fhðhðPky ikuf s 'r[fkøku«&™kækh' Lk{k{f ÄkMík f ikPkh fPw ©e ðeh[È hk½ðS økkÄeyuÄkrh»kE{kt sE MqhSLke ¼kðLkLkuMkVα fhe.

MqhS y{ÿMkhÜke Shk ÄkÄPko ynª fæ÷eP «rík{kykLkuySLkP÷kfk fhe. ynªÜke ikaykunðPkhÄkñ økPk yLkuMðýorsLk{tÈhLke MÜkkÄLk fhe. ½ye «ríkçkyk{kt MkkÜke Að÷e «ríkçk ikuf yuMkLk¾¼ikhLke fhe.

MqhSLk SðLk{kt zok÷uLkuÄk÷u¼ð¾æYikk ððkíke. ÄkkLkLke fæE ¼q- ÜkkP ikuíkhík ¾{kðe ÷kk. çkÄLke Äkα ykðuípkuPktík Äkhý fhikk. sðku ikuf LkkuMkPöik Èin níkkü yki{k Äky ikðkuMkPöik níkkü ðkÈPöik «[z

níke {ñóík yLkuË÷e÷kúkk íkkuíkyku¼zkh níkk. ykÞMk{ks MúkkÁkf MÖk{e ÊPKLĒ MkkúkuÁký íkuÿ yúpk÷kúkoFhðkLkÞ Lk→e fÞñníkÞ Áký MÖk{e ÊPKLĒÉLkÞ {ÿÞÚíkkt þk÷kúkoLk çkLke ÞöÞku íkykyu«ríkçkð rönkhe níkk. yufe Mkkúku çku [kíkúçkMk öÞkÞ Lk fhikk, íkuÿs rönkhç{kít ÁkkúkkLk ðkt[Lk-{LkLk MkkúkurÞ}ÞkúkuÁký ¼yðíkk.

ÁkkúkiÞ rðTLkkuÁkh íkuÿLke ysçk AkÁk Ákze níke. zki. yuyw. YzkðV nklkø-uMkÁkkrĒík fhe÷ 'WÁkkMkF ÊÞkÞk'Lke «MikkðLk{kít MkgH {kxu sÞçĒku÷ÿÞk Au yu íkuðkíLke ÁkÞe «íkerík fhkðuAu íkuÿLke MkrníÞ Múðk Áký rðÞk÷ Au sLk Mk{ks{kít çkníÞíkíkkLke økÞkk, ðnðzkððkLkÞ«Úkç {kLk íkuÿLkus ½xuAu íkuÿýu íkÿðrLkÞ «kMkĒ, sLkíkÿðkĒÞo yjkkLkíkr{h¼kMfH, r[fkøkk«&™kækh, MkBÞfíðÞÞkðkh, sLk «&™kækh, Lkðíkÿð MkÞkín, ykí{rð÷kMk, ykí{çkkðLke sLk{íkðÞk, [ÚkkMíkíkrík ykrĒ økkúkkLke h[Lk fhe Au

MkgHSLkÞMkÁkýo SðLk çkÁLíkfkH LkuÁ{ø«úĒke ¼hÁkÞ Au ykLkuyk ÷økLke{kít Mkk¼íkkLke «rík»Xk ÁkAe íkuÿLke íkçkÞík ÷Úkze. íkuÿkít Áký yf ð¼ík Ákýe Lk {÷k AkÞúke [÷kððÁkzâÞ yk fíkkÞ ÚkÞÚkuhðk ðÁe øÞku

Mk. 19Ák3LkK sK MĒē ykX{Lke MkkSLkÞ íkuÿLkÞ «ríkç{ý Að÷Þ«ríkç{ý çkLÞÞ {Áhkíku íkyku ðøkkÚk ÚĒ Þki[sE ykðe nkÚk Ákøk ÁkĒE ykMkLk Ákh çkMke øÞk. ynðkt ynðktÞçĒ íkúkk {¼k{kúke Mke hík níkk. rÞ»Þ Mk{ĒkÞ ðøkkhu ykMÁkkMk ð³x÷kE ðéÞkúníku Úkzeðkhu íkykyu fíkk:

'¼kE, yçk n{ [÷íkuñi, Mççfk¼{kíkúni.' yk ÁkAe Úkzeðkhu ynðkLke Ák{kít hík Lkuíkus ÞçĒkuçkka÷ íkk Mðøkk{kít MkeÁkðe øÞk. MĒĒĒð, MĒĒkĒÁ LkuMĒĒÁ{kúke «\ÁkýLku SðLk-fíkÞÞ Mk{SLkH ÞkMkLkkuMk [kurMíkHku yá-Þ ÚkÞku

©e rðSPf{÷MkÞei hS (økkHkíke)

Mððke MkkÁkkLk Ák÷f ðzkĒhk {mLkMk{÷LkLk ykā «ñf yLku«{¼ ©e rðSPf{÷MkÞei hS sLk Mk{ks{kít yLkf heíkúðíÞkík Au yu Lkkuþk÷kçÞkMk, MkkÁkykuÁkhLkku yríkeÞ «¼kð yLkuÞMkLk-rníkÞkíkk yksu r[hSð Au

ykðk MkkÁðÞkkuSL{ {ç hkÁLkÁkÞLk Áký ðkkúke Ák÷eíkký{kít ðMík fkhzeÞk fíkk{kít ÚkÞkúníku íkuÿLk rÁkíkkLkÞLk{kít ©e Ē÷ [Ē Lkuÿ [Ē níkkLku{kíkíkkLk{kít {ççkE níkk ykðk ykçkYĒkh, hks{kLÞ Lku ø¼øe{ík {kík-rÁkíkkLku ½h Mk. 1913LkK [Þk MĒē çkesLkuMkkúðkhu [kúkk ÁkÞk íkhefu fðÞký [ĒLkkuSL{ ÚkÞku

fðÞký [ĒLkku yçÞkMk ¼kðLkøkh{kít ÚkÞku rð.Mk. 19h7LkK sK ðĒ Ákkt[{Lk rĒðMkurÁkíkkLkuMðøkkMk ÚkÞku ÁkkúkkLk ¼kELk «ÞkøfðÞký [ĒLkku«úĒ Á{øÁkh áZ Úkðk ÷køÞku íkx÷k{kít ÁkkúkkLk ¼kE-¼k¼eykúkk Ē÷¼Ē MðøkkMk íkuÿkít ðÁkhku fÞk yLku íkuÿLkku ykí{k ðhøÞ íhV ZéÞku yðk{kít Þkík {Þík ©e ðfð [ĒS {nkHksLkkuMk{køk{kít ÚkÞkuLku ðhøÞ áZ ÚkÞku yk¼hu y{ĒkðĒ ÁkkMkúkk øk{k{kít rð.Mk. 1936LkK ðÞk¼ ðĒ-8LkK rĒðMku íkykyu Ēéúkk økúný fhe. íkuÿLkLk{kít f{÷rðSPS h¼ðk{kít ykðÞyLkuíkkokáAkÁkíkrík {ç [ĒS {nkHksLkK rÞ»Þ íkhefu ðnÞ ÚkÞk. ðze Ēéúkk y{ĒkðĒ{kít Mk. 1937LkK fSík fĒĒe 1hLkK rĒðMkuÚĒE.

{mLkSyuÁkkúkkLk Mk{ÚkoekÁðÞoÁkkMkuhne þk÷kúkkuyçÞkMk Þy fÞk yk ÁkAe íkykyuyf Þk çkeð MkkÁkyku ÁkkMkuÞkfhý, LÞkÞ, fíÞÞ, fkkkrĒLkku yçÞkMk fhðk {kzákú Mkk rMkðkíkkLk ðýfkh ©e ÍðhMkøkhS ÁkkMku ykøk{kít Áký ¼ýe ÷eÁkt rð.Mk. 194Ák{kít ©e {ç [ĒS {nkHksLkku yðMkLk Úkíkk Mk{ĒkÞLke Mkkøðz Mk [ððk ÞkøkkúñLk fhe íkyku Mk. 1947LkK sK MĒē-13LkurĒðMkuÁkLÞkMk çkLÞk. Áký íkuÿLke rçÞkpe÷íkk Lkurðíkkúke sLkMk½ {¼Á ÚkÞkúníku íkykúku y{ĒkðĒ{kít 10 Úke 1h nòhLke {kLkð{ĒLke ðá[uMk. 1973LkK {nk MĒē-6LkuhrððkLk hks yk[kÞo ÁkĒðe ykÁkðk{kít ykðe.

yk ĀkAe Xh Xh rōnkh fhīkk ikoykuWĀkĒp ykĀkōk ÷kōp. fix ÷kf Xifkyūke fMĀk Ēp fhkōpku ikoykurōākōpMkōk yLkurōpLke yr¼hm [ōkṣk nīkk. Mk{ksLke ptkīk {kxuīkū LkuĀkpe ÷kōyē nīke. ikoykōeyuĀkkt [kīkū kōk y{ĒkōkĒ{kt, 6 Āk ÷efkkyk{kt, Āk Mhīk{kt, 3 ōzkĒhk{kt, h Ākxý{kt, h fĀkzōs{kt, ikū s ĀknhS, {nMkyk, [kyM{k, YÍk, ÷e{ze, ōZōky fBĀk, ĀkĒhk, {pE, Ākuk, yō ÷k, çknhLĀk, z¼kE, çkeōĀk, ¾zk ōknhu pnhkūkt yf yf [kīkū kōk fPōnīkū ōzkĒhk{kt ¼hkp ÷ {mLkMk{kt ÷ Lk{kt « {¼ĀkĒurçkhhS MkĀMk{ksLke yĀkōpMō s ÷ōkōp ikōk XhkōkufPkonīkk.

Mt. 1974Lk ōp¼ MĀē-10Lk ikoykoyuMōnMīkuMhīk{kt Āk ykĒMkōkhSLku yk [kPĀkĒ ykĀpū ynūke ikoykōe rōnkh fhīkkçkhhzku ÷e ĀkĀkPkoĀky ykMkMĀē-4Lk ELVōPnyū k Lk{Lk ikkōuīkū Lk Ēm Āk fhçōus{kōpku yLku ykMkMĀē-10Lk hks «rīkç {y fhīkk fPkuMkōkōfhīkk ikoykuMōkōMkĀkōp. MĀeSLkuĀkūkkLk ¼kōeLkuīp ÷ «ūk{ūke s ykō ÷ku nkōkūke ikoykuĀkūkkLke LkĀĀkūke {kt çkĀe MkqLk fhīkk ōkP nīkk yōk Ēē½Ēpō {nīk{kykLk Lk{ yksuĀky Mk{ks{kt yLkf hekuī ṣnṣe hīkk Au

©e{Ē rōsP{ ÷Mkpeī hS (Ākōçke)

yLkf {kMknkheykūkurLkhh{e}kknkhe çkLkōLkhh, «rMkō ikeūkkūkk Wōkhf, ikxMūkīkkūke {çīk ©e{Ē rōsP{ ÷Mkpeī hS {nhks {nçkLk yĀkō yōīkkh nīkk.

ikoykōeLkkuSL {rō. Mt. 1908{kt ĀkōçkLke ĀkōpĀhk Āk MhMk ōk{kt ōkizçkūīry f ÷ {kt ūkPm ikku ikū Lk rĀkīkkLkLk{ YĀk [Ē nīkū yLku {kīkkLkLk{ SīkkçkĒ nīkū ikoykōeLkLkLk{ hk{ ÷k ÷ nīkū

hk{ ÷k ÷ LkuçkçkĀkyūke s ōhkōp ikhV ysçk ykfçkōy nīkū ikōk{kt rfpkū [Ē Lk{Lk BrīkLk Mmōkōçkt ykōp Lkuīkoykurō. Mt. 19h0{kt Brīk çkLp. MkĀSōLk ikkuMōōpçk{p nkōōeyuy¼kōLk{kt Shk ōk{kt MmōkLkf{kōkeo MmōçkP Lk MkĀw ©e rōyū [ySLk (sykuMmōkLkf{kōkeoĒp{kt Āky {çīk Ākō {kt ©kōkṣk nīkk) Mmōkōçkt ykōp. Mt. 19h9{kt BrīkSōLk ikS ikoykurōyū [ySLk rp» çkLp.

©e rōyū [ySyūĀkq ykī{khk{S {nhksLk Lkuīkō Lke [u Mt. 193h{kt Ākōp çkūkhkPS {nhks (çkōrōsPS) ĀkMkuMōōke Ēēukk ÷eĀe ©e rōyū [ySLkLkLk{ ©e ÷ū{erōsPS hk¼ōk{kt ykōp hk{ ÷k ÷ Āky ikū Lk rp» ikhefuyMōōke Ēēukk ÷E ©e f{ ÷rōsPS ikhefuyku¼kP. ©e f{ ÷rōsPS {nhksLke yĀkō pçkōpīkk yk¼k Mk{ks{kt {kLk ĀkĒk fPō ikōk{kt ©e{Ē ykī{khk{S {nhksLkkuMōōkōkMk ūkpu yk ĀkAe f{ ÷rōsPS {nhksLke pçkōpīkk rLknṣe Mt. 19Ā7{kt Ākxý {fçk{u ikoykōeLku yk [kPōçkLkōp. yLku ©e rōsP{ ÷Mkpeī hS (Ākōçke) ikhefuyku¼kP.

ikoykōeLkkuP tēp çkLk yĀkōnīkū ykōpī{Lk fix ÷kōp ōkūkkufMmōk nīkk. Ākōçk, hksĀkūkkLk {khōkz, çkçkç, {kōk, ōkshkīk fkrXpōkz ykrĒ WōkūĒpkuçkt Wōkūrōnkh fhe Ā{o «¼kōLk fhe. ikū s Ākōçke nehkMkōk sōk {nLk rpfkheLkūĀ{çkĀ Āk{zāku EzhLk {nhkō fūkhĀkçkLk Mk{pLk çkōLk rSLk ÷pkuWōkh fPko ikū s «k[eLk sLk ĀkMīkfkōkh Vz ikūkk yLkf {mīk ōkūkk {kxunōhku YrĀp yfXk fhkōhōp ikū Lk WĀkĒpLk «īkkū Ēmōy, Ēkōz, W{çk, {kōkh ōknhkLk hōyoyuSōĒpLkkt Vh{kLk V ÷kōp. çkuçkōk ©e ōzkĒhk Lkhp ©e{ūk {nhkō MmōkShkōu ikū Lkku WĀkĒp Mkōēpku

ōpōMmōkyūĀknkt [ōk Aīkk Mō yLkūĀkLkūfōpky fhōk{kt ikū yufĒe ĀkAe ĀkLke Lk fhe. rō. Mt. 1981{kt Ākyē {fçk{u ikoykōeyuĀkūkkLk Mmōp» ©e ÷ĀrōsPS {nhksLkuīkk WĀk. ©e ōhrōsPS {nhksLk Mmōp» ©e ĒkLrōsPS {nhksLku¼k Āk{Āq Ākōf yk [kPō ĀkĒe ykĀke, yLku ©e rōsPĒkLkMqhs yLku ©e rōsP ÷ĀMqhs ikhefūōn fPko yk «{kyūpMmōk «¼kōLk LkLk yLkf fPko fhīkk ikoykōe LkōMkhe ĀkMku

©e [krh°krōsps (fāAe)

MīpLke ykŷkyuSōlk Sōlkhh. SōĒpLkuSōlk{kt {nīōLkMūkkLk ykĀkLkhh, ikeĪkōūkk {kxu«kyLke Ākhōk Lk fhLkhh ©e [krh°krōsps (fāAe) yksLkk slk ©{ŷŷŷŷŷŷ RrīknMk{kt yf çknws WBSōα yLkurōrōĀhbke ĀkβX hkfuAu

īkoykūksL{ rō.Mkt. 1940Lkk ykMkuōĒē-14Lkk hks fāA ¾kīkuĀke økk{kt ūkPkunīkku īkūLkk rĀkīkkLkLk Lkk{ ½k-kpkn Lku {kīkkLkLkLk{ Mā¼økk¼kE nīkū īkoykūeLkMkMkhe Lkk{ Ākhpe nīkū

ĀkhpeLkūçkkōpsōlk økkBPmMfkhkūke ¼hū-¼ LkezhLkupkōke ¼hĀkū nīkū yufkūfāALkkuōĀkhh ¼kōkīkkun īkkuLkuMki ōĀkhh yūko {kE sīkk nīkk. Ākhpe Ākŷ {kE ykōPku f{kŷe Mkkhe ūkE Ākŷ rō.Mkt. 19Āk6{kt Ā÷øk ykōPku ĀkhpeLkt 17 Mkoek òūkōūkk{kt P{phŷ çkLkP. yūkuĀkŷ °kŷ økkkkuLkefæ. yf Ā{ø{°kLke M÷knūke yŷyūøkkkkuVæ òp īkkurōhfīk ūōkLkMōefkP

ykūpūke òkīk fuīkus hkīkuøkkkkuVæ økE LkuĀkhpe MkoūūkPku ūkkazk rĒōMkuçkkĒ yŷyūMūkkLkf {kōkeo Mkk«ĒkPkk fklkSMōk{e ĀkkMkuĒēūkk ÷eĀe. MkkĀwūkP ĀkAe īkūyū¾kçk jkkLkkaPPlk pY fP ŷkøk{kuĀkŷ òkāPk. yk{kt īkūLku{ŷīk Ākh ©ōk ūkE. MūkkLkf{kōkeoĀ{ōĀkūke ©ōk Wxē sīkk īkoykyuō{Lkøkh sE rōsPsf{αMqhsLkk rp»p rōLkprōsps {nkhks ĀkkMkurō.Mkt. 19Āk9 {køkpħ MāĒ-10LkuçkūĀōkhLkuhks Mōwke Ēēūkk Ākhŷ fhe, yk ĀkAe Ēō[hkze{kt ©e rōsPsf{÷Mqhs M{ūk īkūLke òze Ēēūkk ūkE.

yk ĀkAe īkoykūe p°kpsLke p°kkyuøkp. yf ò¾īk çkhhkxkuMkkūkk 1½zk{kt īkūLku«kyLke Ākŷ Ākhōk Lk fhīkk ikeĪkūke hūkk fhe Lku ykpkīkLk xkæ. yk ĀkAe īkoykūe fkpe īkhV økPk Lkuīpkt hne pktkæpPlk fP Mkb{ūkrp¾h òkhuīkeĪkūke p°kk fhe īkoykuøkhkīk{ktĀkAk ykōPk. ynª ykōe Ākk÷eīkkŷk{ktMkt. 1968{kt yksLkk ©e p°kpsps slk økĀfīkLk«ūk{ çkeòhkĀkŷ fP LkuīkūkurōfMkōP rō.Mkt. 1969{kt Ākk÷eīkkŷk{kt s÷«÷p ūkPkuīkūLk ¾k SōĒpLk çkīkkōe. yk ĀkAe īkoykūe fāA{kt økPk LkuīpLk Mkk{krsf īkūLk s Ākŷ{f SōLkLke Wōkrīk {kxu½ŷk «pMku fPko īkūLku½ŷk hkōyūkuīkūkk y{÷ĒkhdūksLkĀ{ūkk «ūe çkLkōPk Lku SōLkLke yfīk{Ākα MāĒ MōkLkuMīpLke WākkMkLk fhe.

Mkt. 1974{kt ĒĒLkuELVōpūyūīkyu½ne ÷eĀw fāA{kt Ākŷ yuhkøk V÷kPku {mLkhs©e yuōp k ybkePk{kt nīkk. īkūLkk rp»pkyu yuhkøku 1zĀPk. {mLkhs©e īkūLkuçk[kōōk sīkk ĀkkūkuMākzkPk yLkuMkk{krĀĀkōf ykMku ōĒ-9Lke hk°keyu f÷Ā{ōĀkBPk. yksuīkūLke ĀkAα ©e Ēpkrōsps, ©e jkkLkrōsps, ©e Lpkrōsps (rĒōneōkæ r°Ākæ) ykrĒ rōīkLk rp»p {z÷e īkūLkk Lkk{LkuWBSō÷ fhe hne Au

©e rōsPĀ{Mkpei hS

sLkpkMkLkLke WBSōα «¼kLkuBpkhu yLkf yĀ©ōLkkt ykōhŷkuōæ hīkk nīkk īpkhuLkōpĀōīk yLku Lkō[ūkLkūke yuçkĀkt ykōhŷkūku¼Ēē M{Mīk ĒĒ çknkh īkūku«fkp V÷kōLkhh «kīk:M{hŷep ©e rōsPĀ{Mkpei hS yf pōkōĒLkēp ōpĀōīk nīkk.

{nōkLk òepk©e{kæ fūkçk{kt R.Mkt. 1867Lke Mkk÷{kt īkūLkku sL{ ūkPkunīkku rĀkīkkLkLkLk{ hk{[ŷ yLku {kīkkLkLkLk{ f{αkĒē nīkū īkūLkMkMkhe Lkk{ {ø[Ē nīkū {ø[Ē ykX òkarLkpkæuøkpkuĀkŷ yūkk økøkLkrōnkhe ykī{kLku yūMūkkLk yfīk Mktfz÷køpū {ø[Ē fīkçk÷ nīkkuLku yufkçk÷pīkūke yūswkhh Ākh [zPku

yf ò¾īk swkhh{kt yunkPkarĀkīkk yuĀkfkuyĀpku yūkkMōkr¼{kLke ykī{k Ēw¼kōku LkkLk rLkr{ŷkūĀkrhŷk{ sL{kōPū {ø[ĒLku÷køpūfūĒMkPk{kLkMkōkĀkŷ çknw yAf÷wAu yu¼kōLkøkh økPkuLkupkīk{ŷīk òf[ŷŷ {nkhks ĀkkMku.R.Mkt. 1887Lkk {u{kMkLke 1h{e īkkhe¾kuĒēūkk ÷eĀe. {ø[Ē {mLk Ā{sōsps çkLkPku økĀ¼Āōīk Lkku yūLke

LkMLkMLk {kt ¼he níke. òùkòùkk {kt Ä {òðsPS rôiLkLk çkLpK. çkLk« [khLke íkuLke ík {òkk yòz níke. {kt÷ {kt 10 rōākūkebbe Mkī'pKūke ©e p'pkuðsPS sLk Äkx'p'k MÜkkÄLkLk fhe. yk MÜkkÄLkkyu íkuLk÷ ùk rōākÄk { f'pbe íkhV ¾ÄPw íPkt sLk MÜkk MÜkkÄke sLk rôiLkLk f'ç Lk ÄkÉk fhök ?

Äký f'pbeLkKurðnh Mððke MkkÄw {kxu¼Pf'h níku Aíkt Wokúðnh fhe íkyku íPkt ÄkñkÄpK. nòhkurðLkku Mkk {u {f'kçk÷ku'fh÷e sLk Äkx'p'k MÜkkÄke yLkif rôiLkLkku íPkh f'pko Lkð ð'koynª s hne çk'kk, f÷f'çk, LkÉepk, ÄkðkÄkhe ykrÉ yLkif MÜkkLkurð [Pko økùk {kçk rōāk'p'kLku ÄkñkshkÄk'ku MÜkkÄke, nòhkkku {kMkkñk Akz'kPku yLku yLkif MÜkkhokùkkLkku M'p'kÄLk fhkðe çkñk Äkzäk. yk ÄkM'kf'kyu P'ñkÄkP'k rôiLkLkku p'kLk ¾ÄPw Lku òùkòùkk {kt íku yk¾k P'ñkÄk {kt íkuLk ¼ò'kLkku yf s'çk ÄkÉk ÜPw f'x÷k'p íkuLku ò'ku {çe Ä {kÄÉp ©ðý fhe øpK yk feš'kūke ykfçkkR {økÄ, r {rùk÷kLku çk'kk÷Lk Äkz'íku íkùk ©eM'z'u íkuLku yk [k'p'ÄkÉðe ykÄke.

íkeùkkūke yk'p'k'kLk, íkùk 1½zk íku y'Ép f'pko f'x÷k'p ÄkM'kf'ku ò'ku÷'íPkt yLkif hksðeykùkkÄkùkkLk ¼ò'k f'pko f'x÷e'p MÜkkkyku MÜkkÄLk fhe. SòLk¼h p'ñkLkníLkkt f'pofhe R.Mk. 19hh {kt íkykurpðÄkhe (øðkr÷Ph) {kt ykò'pK. ynª íkuLkku MÜkk'rh© {ūke yrík ssòhík úkey ÜPw÷kuÉñ Äkzäku ÄkñkLke ÄkAç yf rôiLkLk p'p {z'p'elku {f'e sLk M {ksLkku Mkk [ku {nkhūke [kò'pku øpku

Äkt ©e Ä {òðsPS {nkhks

Mò'k'p'k'k'Äkðf yLkuy'sçk {M'keūke MkkÄw SòLk SòLkh ÄkLp'k'k' ©e Ä {òðsPS {nkhks MkkÄwkkLke rLk¼p {ç'k níkk. íkyku'p'elku sL {Mk 1933Lk Äkñk ðÉe-14Lk hks Äkxý ÄkM'kk ùk'k øk {kt i u {q Ép'k©e {kçe øk'p'k {kt ÜPku'ñku íkuLk rÄk'kkLkLk {p'k {p'k [É {p'kçS íkùk {k'kkLkLk {çkE {ehk'k níku rÄk'kk Éhçk'k'ZLk f'kh¼khe níkk. íkykuLkLk {Äh { [É níku Mk 19Äkò {kt Äh { [ÉLk÷øLk øÉh øk {kt çk'kk {kk MÜkkü'p'w Äh { [ÉLk Lkx'f [çfLkku s'çh'k'p'k¼ níku yf ð'çk ¼ ík'ñeLk ¾÷÷'íkuLk Äh ysçk yM'k fhe Lku íku'p'k sL {÷e ¼kðLk {kt íkuLk yuy {ÉkòÉLk z'e÷kLk WÄkk©p'ð'k Äkt ©e {k'ñk'ðsPS {nkhks ÄkM'kuMk 19ÄkhLk y'kkz MÜkk 13Lk hks Éeùk yb'k'f'h fhe yLku íkuLkLk { Ä {òðsPS Äkzäw

©e Ä {òðsPS y'Éeùk çkÉ 10 ð'koM'Äe f'ð÷ y'p'pLk f'p' íkyku'p'elkuLk Äkýūke M'k'k'k {kt f'p'ç níkk, yLku'ñk'ke ð'p'í'p'kLk {kt r'p'÷k {k'kkLk rð÷Lk f'ú'ðk «M'k'kuM'¼kLku h'ð'ð'íkk Lku Äk'ku'Äký h'kk. íkyku'p'eyu {khðkz, {ðkz, f'x'p'k'ðkz, ðh'kz, {kçðk, øk'ñk'k ykrÉ Ép'ku {kt rðnh fhe Äk'kkLke M'k'feš'k «M'h'k'ðe. f'x÷k'p ¼kðe Sòkku Éeùk ykÄke. Äk'kk MÜkkhe Äk'k'ke çkE {kkLk Äký «r'kçk'Ä fhe Éeùk ykÄke. Mk 196hLk {kò'p' MÜkk-1ÄkLk hks hksLk'k' ©e M'Äu íkuLk Lku ÄkLp'k'Äé y'Äký f'p' yk ÄkAe íkyku'p'eyu yLkif M'f'p'ku f'p'ku yLkif øk {k'kk Ä {òÄk {kzäku yf ð'çk íkyku'p'elku yk [k'p'ÄkÉðe ÷ðk f'ñðk {kt ykò'p'w Äký íkyku'p'eyu Äk'kkLke ÷½'kk Ék¾ðe Lk Äkz'e.

Mk 1990 {kt hksLk'k' {f'k {u {ç÷k {mLkM'k'÷Lk ð'çk íkyku'p'elku M'Äk'kLku i M'k'k'É'w WÄk'p'wLku [p'k ðÉe M'k'k' {Lk M'k'su Äk'k [Lku Äk [emk r {rLkx' íkyku'p'elku f'k÷Ä {òÄk'p'k. yksu íkykuLk'ke Äký íkuLk feš'k 1 øk {øku Au

©e {k'ñkLk÷k÷S {nkhks

y÷çk÷e {k'kE Lkòkhe {kt Ä {kk yf'ñ ðkððLke Äkñ÷ fhLk'k yLku íkuLk'ke rð'p'ç Ä {ð'k çkLk'ðLk'k ©e {k'ñkLk÷k÷S {nkhks sLk M {ks {kt ò'ye'k'k Au

íkyku'p'elku sL {Ük'kkūke hO {kE÷ Ép [kÉÄk'ñ Lk {Lk øk {kt çk'ñ'ý f'p' {kt rð. Mk 1887Lk ð'p'¾ MÜkk-6Lk hks ÜPku'ñku íkuLk MÜkkhe rÄk'kkLkLk {çkÉh {ð÷ yLku {k'kkLkLk {MÜkkÉhçkE níku {k'kk-rÄk'kk yu Äk'kkLk yk ÷kz'f'k Äk'p'LkLk {k'ñkLkS h'k'p'w

{kmlkS LkkLkÁkýúke s Príkðokk Mkkkoka{ kt ykððk ÷køPk. Ä{ðke yMkh yk ð¾íkuke s ÚkE. rákíkyuÁkøkLke EáAk Ákh¾e Príkðo©e ÁÁk[ÉS ÁkkMkuhniðk ÈeÁku Lkð ð»kðke LkkLke ðP{kt Ák[«rík{ý, Sðrð[kh «fhý ykrÈLkku yÇPkMk fhe ÷eÁku

rð.Mt. 1903{kt íkaykuPríkðoMkkúkuVhíkk Vhíkk ' {úkeS Ákki ðkkú' Lke Pk°kkuyuøkPk ynª íkaykukuÈeúkk ykÁke ÁkkákkLkk rp»P ònh fPko ynªúke íkaykayuPríkðoMkkúkuÁkýoÈp íkhV rðnkH fPkoLkuPríkÁkýk{kt {íPíðuítu Èp{kt s rð[híkk hìkk.

rð.Mt. 1910{kt Príkðo©e ÁÁk[ÉS fk÷Ä{oÁkkBpk. {kmlk÷k÷Syu¾íkhøkáAep ©e {nlyMkkøkHs ÁkkMkuhnelkukþtkÇPkMk fPko

yifÈk íkaykuf÷fÿkk{kt ÁkÁkPkoíPkhuyif ©kðfu«Úk{ Èpðk yLkuðÈLkkuçkÈ÷u«ýk{ fPko PríkSLkk rÈ÷{kt ykúke çknu{LkkuÚkLk ÁkÈk ÚkPtu íkaykuku÷køPtu fuMk[k Ä{ðke «\Ákýk fhðe òRyu f÷fÿkkúke rðnkH fhe fkpè ðøkhnuMkk÷kðke {u÷fkík ÷úkk íkaykuyS{th ykðPk. ynª íku ýuMðík: ©e Mkk¾ðLkkú ¼øðkLkLke Mkk{uMk. 1931{kt Mððke Mðefkhe PríkÁkýLkku íPkøk fPko

íkaykøeyu«Úk [kíkukkk Ákk÷e ({khðkz){kt fPð ÁkAe çkeò A [kíkukkk {khðkz{kt s fhe Mkkík{tu [kuçkMkk òÁÁkñ{kt fPð ynet íku ýuyk÷{[ÉS; sp{mLk, fktík{mLk, n»kçmLk ykrÈ MkkÁwçkLkkðPk. íkuÁkAe økshkík íkhV «Pký fPð

Mt. 1944Lku [kíkukkk íkaykuyy{ÈkðÈ{kt fPð yk ð¾íkuíku ýu{çkELkk Ä{ððnelk úkøkLke ÈÈpkk Mkk¾¾e. ykðk {nLk þnh{kt sLkÄ{ðke «¼kðLkk fhðkLke WíFk ðøke. Lkurð.Mt. 1946{kt Mkkík{kt [kíkukkk fhe {çkE íkhV rðnkH fPko rð.Mt. 1947Lkk [Pk MkkÈ-ðLkk hks íkayku ¼kP¾÷k ykðPk yLku íPkúke ÷k÷çkkøk ÁkÁkPko ynª MkkÁyukuWíkhðkLkuMkkLk Lknkñtu WÁkÈp ykÁke íku ýuítu ððMkk fhðe. yk [kíkukkk y°kus fPð yk ÁkAe íkaykuMkkík ÁkÁkPko íkayku yk çkÁk úkøkk{kt Ä{çkes ðkðíkk økPk, LkuBpkt sLkÄ{ðkkuÁkñku «[kh Lknkñku íPkt sLkÄ{ðkuòyéíkkufPko íkaykuyMk{Mík SðLk Ä{¾kðLkk {kxuðeíkkðPtu Áký íkuçk{kt çkR yLkuMkkík {kxusuýúkkøk ©{ MðPkúíku[hM{hýep Au

ykðk yif {nLk {mLkðh 76 ð»kðke ò{huMkkík {f{k{uMk. 1963Lkk [Pk ðÈe-1hLkk hks fk÷Ä{oÁkkBpk.

PkøkrLkC ©e{ÈTçkMðMkkøkHSMkqhS

PkøkrLk»X rðpkyúke yfnyf sLk MkkkkLk{kt òyéíkk «¾h yaPkí{«úe Mk{ÚkoMkkníp h[rPíkk ©e{ÈT çkMðMkkøkHSMkqhS sLk Mk{ks{kt yúkhÈnuysuÁký y{h Au sLkkuLkñkhuçk{kt yksuítaykuÁkðP Au íkuçkLkMkkníp økshkíkLke LkkLke {køe Èhf fkuç{kt ðí[kP Au

yðk Mk{ÚkoPkøke ÁkñkLkku sL{ ðzkÈhk hkBPLkk rðòÁkñ økk{kt fyçke ÁkkxeÈkhLku íPkt rð.Mt. 1930Lkk {nk ðÈe-14Lkk hks ÚkPku níku íkuçkLkMkkkhe Lkk{ çknu[hÈkMk níku íkuçkLk rákíkkLkLk{ rpðS¼kE yLku {kíkkLkLk{ yçkçkE níku rákíkkLkkuÁÁku¾úkeLkku níku Áký {kíkk Bpkhuðyð Ä{ðk Ákðhe níkk. íPkhu rákíkk rpð¼óík níkk. ÁkøkLkuçkLkku Ä{ðkkuÁkñh[P yðkhLkðkh Úkíku {kíkk-rákíkkLk Ä{eÁkýLke AkÁk yk÷e «çkª níke fuíkuçkLk ½hLkkuÁk÷e ku fçkñkuÁký yrøkPkñMk fhíku çknu[hÈkMkLku fçkñkLkku ykx÷ku Ä{çkç Èð¾e, Ä{oÁkh ©ðk ò{e. íkaykuçkðk, Prík, Ákñkye fuVfehLk Ákðhe çkLkPk. yf MkkRyuíku fðª ÷÷kx íkhV íkfe fíku

'íkhurÈ÷ {U¾Èk fk «fkþ nkððkk, íku¾Èk fk çkÈk nkøkk.

MðkMðP LkkLkÁkýúke s Mkkñtu ¼÷¼÷k çkªPk Mkkúku x→h ÷u! M{hýpÁóík yLkuokñyPÁóík Áký íkx÷e ysçk.

okushkíte A [kálke. Rb÷ep çku [kálke, fEF WÉñ {hkXe, yúkhkúku yÇPkm fPko yk ð¼ík MwÁe íkyku ¼kMk sLk íkíð;kkLkúke yòÚPk níkk. íkx÷k{kt ©e hrðMkkòkhS {nkhksLkku íku LkuÁkrh[P ÚkPku yk Ákrh[P økkZ ÚkPku LkusLkÁ{oikhV íku Lke ©Øk ðÁe, WÁkk©P{kt sðñpY fPñ ÁkS{f rpúkf hrðpñh bk te níkk. íku yuçknú[hÉkMkLku hk'ke ¼kMk yLkuzòk÷e íPkòk fPkoÁkAe yÇPkm fhkððLkúfíktñ½h hMkkR òíkus ÚkkP, Áký Á{Lkku«í yk÷ku økkZ ÚkP÷ku fuMkksuhkx÷kuLku {h[ñs ¼kE [=kðe ÷y Áký yÇPkm Lk Akzu! Áñ yLku«n÷kÉ ÚkðLkkt Mð; kt íku yúLkLkÁkýúke s ykðíkt

sLkÁ{o «íPu íku Lku«í økkZ Úkíku síkkuníkku íkykuMk{krP. ÁkkwknLkuÁkrz{ýkt fhíkt ÚkP níkk. nõu f{kðLkkuMk{P ykðíkt íku yúðfe÷kík fhðLkkuð[kh fPko Áký íku SðLk íkhV íkhík{kt s yÁr[ÁkÉk ÚE. yk¼hu ykò÷e økk{kt ÁkS{f rpúkfLke Lkafhe Mðefkhe. yk Lkafhe{kt íkyku sLk íkð;kkLk yLku bk÷k÷P Lk{kt òzk Wíkhe pòPk. Ákrhýk{urð.Mk. 19Ák7Lk {kòkph MwÉ-6Lk hks Ák÷yÁkñ {f{k{uíku yú©e Mw¼MkkòkhS {nkhks ÁkMkuÉÁk Mðefkhe.

íku Lke MkkÁwkk ysç níke, hMkLýp WÁkh fçkq níku [kLku íku SðLk¼h MðÉ fPko Lknkúku rðnh Áký Wokú fhíkk. Ák'kíkhk Áký telkk Ákrh[P{kt Lk ykðíkt. ðkt[LkLk íku yk÷k hrMkP fu÷øk¼øk hák000 ÁkMíkfu íku yúðk÷k níkt, LkuÉøkk ÷íkk MwÁe{kt ÷øk¼øk Mkuðkh ©e{É Éð[ý fjik 'yapki{Mkh' ðk÷kúníku

sLkúkh MkrnÍP Mk{u {fe pfb íkðñ [k÷w¼k÷kLkúMkrnÍP sLkkuÁkMkuLknkúku íkykyuíku¼kx Ákpe fhðk Áký ÷eÁñníkt ÷kkLk{tÉh yLkuøkuÁfñ÷kúkk íkuÁkfk rñ{kPíke níkk. fñE íku fPko fhíku íku kt {ÉÉ fhíkk. Ákkúku Áký WÁkÉp fheLkuçkzòkkuLkuÁkXp÷kykuMúkkÁkLk fhkðíkt. ðñkðñk{kt Mk{ks{kt íku Lke fešík «Mkhe hne. Ákrhýk{u rð.Mk. 1970Lk {kòkph MwÉ-1ÁkLk rÉðMku íku Lku yk[kP÷ÁkÉðe ykÁkðk{kt ykðe.

rñkkÁkÉp íkhk sLk Mk{ÉkP Lk¼÷÷fhðk Mkkúku íkykuokúshe røkhk{kt ÁkMíkfu ÷¼ðLke Míkík {nkkík fPko fhíkk, yLkuyLkñs fkhý Aufuíku yú÷øk¼øk MðkMkus÷k yÁkðøkkúku sLkMk{ksLku[hýuÁPko yk{kt Áký ÷k÷k ÷sÁkíkhkPusLkÁ{o{kxu÷¼÷e ykúkákf økúLkku sðkçk ykÁkík '÷k÷k ÷sÁkíkhkP yLkuÁ{o Lk{f økúk çkrñh Ákze íku yúfñ÷kP ðñé kúktñrLkhMkLk MÍP ík÷ðLkúÉpñk fhkðpñíkt íku s sLk íkð;kkLkku÷økíkk sLk Mkqk{kt {šíkÁkð. rp»PkákrLk»kÉ. sLkár»xyuEpkðkMkPákrLk»kÉT¼kðkúkorððú[Lk, f{Pkòk, Ákh{kí{kBpkník, f{çfjik, ÁkS{f økÁMkkn ðokñuçkrñh Ákze sLk MkrnÍP- Mk{tØLkku zñkuðokkzákuníku MqñSyuðeðÁkñ{kt yf ÷kkLk{tÉh Áký MúkkÁkPñíkt MkkÁyku{kxúkk økuÁfñ÷Lke íkykúke çkrñ¼kðLk níke.

íkyku©eLkkuÉñ Áknze níke. íku Lk nkú Zª[ý MwÁe Ákrñ[íkk LkuBpkník»kyku fñuAufy íku Lk nkú-ÁkòLk yk÷k{kt 18 [ç níkt. Bpkník»k fñufLk fñuíkyku{nk¼kòp÷e Lku«íkkÁke níkk. íku Lk fPko yksuíku Lke r[hSð fešíkLkuçkrñh Ákze hík Au sLkLk MkkÁwçkLk Aíkt íkyku{Mk÷{kLk, Xkfhz funrñsLkúkk økuÁ Lknkúkk {xák. ÁkP÷Ák÷eykuÁkh íkyku íkx÷ñs Òñk÷ hk¼íkk. yuPkwelke ár»x{kt MkrñMk{kLk níkt.

ykðk, sLkMkÁMk{ksYÁke Lk¼ku÷k{kt yÁkðo íksu í ññe hñ÷k Mkkúkkurð.Mk. 1981Lk sík ðÉe-3Lku rÉðMkuÁk1 ð÷kúke ðPuðeðÁkñ{kt MðokðkMk ÚkPku {kLkðeLke fPk ðP Au Áký fešík síke Lkúke. ÁktzíkðPo©e ÷k÷[ýLk pçÉku{kt fñeyuíku...

"sLk Mk{ksuÁkúkkLkku yf yríkeP «ríkrLkrÁ. yMkkÁkhý Mw¼x, Wá[fñxLkku{nkÁkÁ»k. yf WYk{Pkøke, pñ¼Af Mík, yrðhík Wákøke, ©ç frð, pMkLkLkku y«rík¼¼óík, sLkPkmLkLkku¼kLkuy MkrnÍP Lkku yf rðpç rð÷Mkku yk÷k{kt ÷kkLkLkku yÁkðorLkrÁ, rLkMÁkhe Aíkt pkmLk ÉkÍ ÁhkðLkkh, MÉokñy {tzík, rð[úký çkñØLkkuMkkòkh øku kòPku"